

Tüstav Arşivi

Orhan SİLİER
Bağışı

TÜSTAV SÖZGÖZÜ

21 OCAK 1969
FİYATI 125 KURUŞ
YIL : 2 SAYI :

62

PROLETARYA DİRENİYOR

TÜSTAV

Partizanlık ülkemizde fazlaca kullanılan bir sözcüktür. Özellikle küçük burjuva aydınlarının ağızından zaman zaman:

«— Bu memleket her kötülük partizanlıktan gelmiştir.»

«— Biz batarsak bu partizanlık yüzünden batacağız.»

«— Partizanlık bir önlensin bakın nasıl kalkınacağız.» gibi boş laflar çokça işitilir. Önce parti ve partizanlık nedir, şöyle bir göz atalım.

Parti, ekonomik çıkarları aynı olan kişilerin bir araya gelerek kurduğu bir siyasal örgüttür. Her partinin dayandığı ve çıkarlarını koruduğu

bir sosyal sınıf vardır. Partinin bu sınıfın ekonomik çıkarlarını korumak ve egemenliğini sağlamak için kabul ettiği bir siyasal programı bulunur. Bu siyasal programın uygulanabilmesi için iktidarın ele geçirilmesi gerekir. Partinin kabul ettiği siyasal programda, temsil ettiği sosyal sınıfların çıkarlarının nasıl korunacağı ve egemenliğin nasıl sürdürüleceğini gösteren ilkeler yer alır. Parti iktidara gelince bunları uygulama alanına geçirir ve bu yolda çalışır.

Bir toplumda, kalın çizgilerle bir ayırım yapıldığı zaman iki sınıfın bulunduğu görülür. Bunlar üretim araçlarının mülkiyetine sahip olanlar

ve olmayanlardır. Bir kısım toplumlarda üretim araçları üzerinde özel mülkiyet kaldırıldığı ve bütün toplum adına kullanıldığı için sınıflar bulunmaz. Sınıflar bulunmayınca da tek parti bütün toplumu temsilen ülkeyi yönetir. Sınıflı toplumlara şöylece bir göz atıldığı zaman üretim araçlarına sahip olanların sayıca toplumun çok ufak bir kesimini meydana getirdikleri halde, ekonomik güçlerinin büyüklüğü sayesinde bütün ülkeyi kontrol ettikleri görülür. Bu gibi durumlarda egemen sınıf şöyle bir politika takip eder: Egemen sınıfın ekonomik çıkarlarını korumak üzere, kilit noktalarda bu sınıfın adamları bulunan ve siyasal programı tamamen kendi çıkarlarına uygun şekilde düzenlenmiş bir parti kurulur. Fakat bu partinin bütün halk kitlesinin partisi olduğu, şu veya bu sınıf ve zümrenin değil bütün milletin çıkarını koruyacağı ilân edilir. Eğer ülkenin büyük çoğunluğu sınıfsal şura sahip olmamışsa buna kanması normaldir. Bu sözde kitle partisi durumu çeşitli tavizlerle idare etmeğe çalışır. Ancak siyasal çıkarları sözde kitle partisi olan egemen sınıfın partisi ile çeliştiği zaman halkın bu partiden kopması ihtimali vardır. Böyle bir tehlikeyi evelden sezineleyen egemen sınıf birinci kitle partisine alternatif olmak üzere hemen hemen aynı siyasal programa sahip, fakat ismi değişik olan ikinci bir partiyi ortaya sürer. Böylece siyasal bilinçle sahip olmayan vatandaş oyalanmış olur. Ortada bir tahtarevalli vardır. Vatandaş bu oyuncuğun hangi tarafına binse sonuç değişmez. Ve park bekçisi de buna bakıp bakıp güler...

İşte böyle bir ortamda, sınıfsal çıkarına uygun olmadığı halde, kendisine kitle partisi olarak tanıtılan egemen sınıf partisine duygusal bağlarla bağlı olan bilinçsiz kimselere de PARTİZAN denmektedir. Bizde partizanlık iktidardaki partinin kendisine oy verenleri memnun etmesi, vermeyenlere de zorluklar çıkarması şeklinde anlaşılır.

Aslında siyasal partileri kitle partileri olarak kabul edersek partizanlık gerçekten şikâyet edilecek bir şey olur. Madem ki parti bütün milletin hukukunu korumak için kurulmuş bir siyasal örgüttür, o halde:

«— Bana oy vermeyen kasabalara yatırım yapmam» vs. şeklinde ve bir kulüpçülük zihniyeti içinde bulunmak yakışıksız bir davranış sayılmalıdır.

Denilecek odur ki bir takım küçük burjuva aydınlarının partizanlıktan yakınmaları boşunadır. Partizanlık sınıflı toplumlarda partilere iktidar yolunu kolaylaştıran ufak bir sigorta sistemidir. İyi niyetle çözümlenmesi mümkün değildir. Bu işin hal çâresi toplumdaki sınıfsal çelişkileri iyice kavrayıp, yasaların izin verdiği ölçüde emekçi sınıfı bir siyasal parti içinde örgütlemek ve onu iktidarı amaçlar bir yola sokmaktır. O bir kere bu yolda bilendi mi, gururla ve dik başla kendi sınıfının egemenliğine doğru yürüyecektir....

D Ü Z E L T M E :

Dergimizin 59. sayısının son sahifesindeki TİP delegelerine çağırısı hazırlayanların bildirdiğine göre, esasen bildirinin metninden ve hazırlayanlardan hiçbirinin TİP üyesi olmamasından da açıkça anlaşıldığı üzere, çağırının son paragrafında delegelere hitaben «Partiniz» diye «n» ile yazılmak gereken söz, yanlışlıkla «m» ile «Partimiz» diye yazılmıştır. Düzeltiriz.

AYDINLIK

sosyalist dergi

3. Sayısında

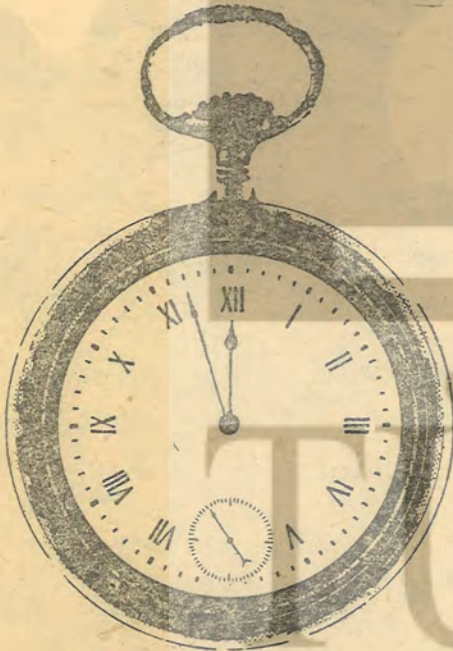
TİP Üyelerinin sınıf yapısı

Nâzım Hikmet - Türkiye'de Amele Sınıfı ve Amele Meselesi

Diğer imzalar: Dr. Hikmet Kıvılcımlı, Doğu Perinçek, Erdoğan Gülbilmez

Abone: Yıllık 50, Altı Aylık: 25 TL. Adres: PK. 100, Cebeci - ANKARA

Dağıtım: GE — DA.

Reklam, işlerinizi saat gibi yürütür

REKLAM VE TANITMA FAALİYETLERİNİZİ
yurt içinde ve dışında
EN ETKİLİ VE EN İSRAFSIZ ŞEKİLDE YÜRÜTMEK İÇİN
Kurumumuz hizmetlerinden faydalanınız

BASIN İLÂN KURUMU

Cağaloğlu, Türkocağı Cad no 1. kat 3
Telefon: 27 66 00 - 27 66 01, İstanbul

OKURLARA

- PTT ile abone olan okurlarımız posta makbuzlarının arkasına açık adreslerini ve hangi sayıdan itibaren abone olduklarını yazmayı lütfen unutmasınlar.
- İkinci yılda eski makbuzlar tamamen hükümsüzdür. Bu makbuzlardan elinde olan varsa, bunları gazete adresine göndermelerini önemle rica ederiz.
- Yeni yılda aboneler için 3 parçalı, sair gelirler için 2 parçalı makbuzlar kullanılmaktadır.
- Hazırlanmakta olan Birinci Cilt (ilk 52 sayı) idarehanelerden alanlar için 50.— liradır. Taşradan istenirse posta masrafı aynı şekilde ilâve edilir. Ciltler hazır olduğu zaman hemen ödemeli olarak göndermemizi isteyen okurlarımız şimdiden sıraya girebilirler.

(Basın 60379) — 127

Amerika'nın boy gösterisi

Kommer Ankara'daki olayların ardından bu defa da İstanbul'a gelmiş bulunmaktadır. Bu gelişin başka nedenleri de olabilir. Ama her halde önemli bir nedende Amerikanın prestij gösterisi ihtiyacıdır.

Kommer Ankara'daki olayların ardından bu defa da İstanbul'a gelmiş bulunmaktadır. Bu gelişin başka nedenleri de olabilir. Ama her halde önemli bir neden de Amerikanın prestij gösterisi ihtiyacıdır.

6. Filo erleri ördekler gibi suya atılınca, Amerika, bu olaya 6. filosunu 30 Ağustos Zafer bayramında İzmir'e göndererek, millî gurur ve haysiyetimize tecavüz ederek cevap vermiştir.

Bu cevap yöneticilerce bir iki itirazın ötesinde sineye çekilmiş, ve hatta sözle ya da yazıyla karşı çıkmak isteyenlerin cezalandırılması için harekete geçilmişti.

Bu defa da Amerikanın CIA ajanı elçisi Kommer'in arabasının yakılması olayı, Amerika tarafından bir başka gösteriyle karşılanmakta, Amerikan elçisi Türkiye topraklarında Türkiyenin bir şehrinde diğerine bir Amerikan askerî uçağıyla uçmakta ve İstanbul'a gelmektedir.

Böylece Amerika hem kabotaj Kanununu çiğniyerek Türkiye üzerindeki nüfuzunu göstermekte hem de Türkiye'deki millîci güçlere kafa tutmaktadır.

Ancak bu kafa tutuş millîci güçler nezdinde oldukça komik bir mizansen içinde cereyan etmektedir. Örneğin Amerikan elçisi Kommer, havaalanında Amerikan Konsolosu Duglas L. Heck, Amerikan Haberler Merkezi Basın Ateşesi, Charles Wogel ve 6 otobüs dolusu toplum polisi tarafından karşılanmıştır.

Bir kişi için 6 otobüs dolusu polisi yollara dökmek, oldukça büyük zahmetlere katlanmak demektir. Ve bu zahmetler, aslında, zahmeti veren için pek de prestij sağlayıcı şeyler değildir. Bir ülkenin elçisi, eğer görevli bulunduğu ülkede ancak polis kordonları arasında dolaşabiliyorsa, o ülkede kendi askerî uçağıyla da gezinse kıymeti yoktur. Bu, yakında askerî uçağına da binemeyeceğine işaret eder.

Nitekim Kommer'in ziyareti bildirilmekle beraber, geleceği gün ve saat, kamuoyundan dikkatle gizlenmiştir. Böylece, gençlerin ve halkın Türkiye'ye gelişindekine benzer bir tepki göstermesi önlenmeye çalışılmıştır. Aslında İstanbul seyahatinin hadisesiz geçmesine ve zaferle(!) kapanmasına o kadar dikkat edilmektedir. ki, Kommer'in ziyaret programını soran gazetecilere Basın Ateşesi Wogel,

«Eğer Mr. Kommer belirlenmiş bir saatte ODTÜ'ne gider ve orada da -programı önceden açıklandığı için- arabası yakılır ve bu yüzden de istismarcılıkla suçlanırsa, bundan sonraki bütün gezilerinin programını elbette ki açıklamaz.» diye cevap vermiştir.

İşte Amerikan elçisinin boy gösterisinin eni boyu budur.

Bu arada İstanbullular eğlenceli dakikalar geçirmekten de geri kalmamışlardır. Örneğin İstanbul Üniversitesinin geniş yolu üzerine gençler «Buraya Kommer ve ..'ler giremez» diye yazmışlardır. Bu espiri epey ilgi toplamıştır. Ayrıca bir başka yerde de Amerikan bayrağı, Kommer'in portresi yakılmıştır. Singer direnişinde işçiler «Kahrolsun Amerika» diye bağırılmaktadır. Bu tablo içinde Amerikan Elçisinin boy gösterisi gerçekten gülünç olmaktadır.

Ancak bu gülünçlük babıâli basınınınca mümkün olduğu kadar ört-bas edilmeye çalışılmakta, ve Kommer'in kaptı kaçtı ziyaretleri koca koca manşetlerle anlatılmaya çalışılmaktadır.

Kommer bu arada yanan otomobili için tazminat davası açmayacağını belirterek iyi niyetini(!) de göstermek fırsatını bulmuştur. Ve bu sözleri de manşetlere geçmiştir.

Bütün bunlara rağmen millîci güçlerin böyle gösterilere kulak asacağını düşünmek Kommer hesabına bir hayli iyimserlik olacaktır. Evet Millîci güçler böyle gösterilere kulak asmayacak ve Kommer'in neşesi her geçen gün biraz daha kaçacaktır.

olaylar

İnönü'nün, iktidarda bulunan AP.'yi bir tarafa bırakıp
millî bağımsızlığımız uğruna
anti-emperyalist bir eylem içinde bulunan
millici güçlere karşı
böylesine açık seçik bir vaziyet alışı
tuhaftır.

İnönü'nün Konuşması

İnönü'nün Parti meclisinde yaptığı konuşmanın ağırlığı gençlik sorunları, gençlik hareketleri üzerine idi. İnönü'ye göre «gençlik meseleleri, siyasi partilerin temel meseleleridir.» C.H.P. yöneticilerine gençlik konuları ile gayet yakından ilgilenmelerini sağlık veriyor. Ve «türlü akımlar ortasında» gençlere «doğru yolu göstermekte» özel bir çaba harcanmasını istiyor.

Öyle anlaşılıyor ki, İnönü'ye göre doğru yolda olmayan bir takım akımlardan gençlik etkilenmektedir. Bu endişesini şöyle ifade ediyor. «Gençler arasında en çok kullanılan — bağımsızlık ve anti-emperyalizm — silahlarıdır.» Bunun bir dış politika sorunu olduğuna işaret ettikten sonra, «Dış politikada uyumsuzluk halinde bulunduğumuz çevreler, bizi dış politika alanında istedikleri yola sürüklemek için veya kendi emellerine karşı bizi zayıf düşürmek için bize karşı mücadele ederken, en son buldukları çare, «bağımsızlık ve anti-emperyalizm mücadelesidir. Bunu Birleşik Amerika'ya karşı mücadelenin ifadesi sayarlar.» diye ilâve ediyor.

İnönü'nün, iktidarda bulunan A.P.'yi bir tarafa bırakıp millî bağımsızlığımız uğruna anti-emperyalist bir eylem içinde bulunan millici güçlere karşı böylesine açık, seçik bir vaziyet alışı tuhaftır. İnönü her ne kadar ben bağımsızlığa karşıyım, anti-emperyalist mücadeleye karşıyım diye sarıh bir beyanda bulunmuyor, hatta «Biz bağımsızlık savaşını anti-emperyalist mücadeleyi millî kurtuluş Savaşıyla vermişizdir. Oradan gelen bir partiyiz. Biz, Millî Mücadelede anti-emperyalist mücadele yaparken de müttefik aramıştık. Muharebe yaparken Ruslarla müttefik idik. Şimdi Amerika'ya karşı düşmanlık ilân edilirken bunun tabii bir sonucu, başka hazırlıklara sürüklenmektir.»

İnönü burada, eski deneylerine dayanarak, bağımsızlık için yapılan anti-emperyalist mücadelenin başarılı olması için müttefik bulmak, zorluğuna işaret ediyor. Amerikaya karşı yapılacak anti-emperyalist bir mücadelede birinci Millî kurtuluş savaşımızda olduğu gibi Sovyetlerle ittifak kurmanın söz konusu olamayacağına şöylece değiniyor:

«Sovyetler ile Amerika arasında ihtiyatsız bir siyasetle bizim aleyhimize ortam yaratılmasından daima endişe ederim. Çünkü, (...) bu ikisi arasında bir vesile ile tutuşmamak fikri esastır ve birbiri ile tutuşmamak için başka taahhütlerin yanında bu iki devletin özel dikkatleri vardır»

Yani müttefik bulmadan biz Amerika ile yeni bir anti-emperyalist mücadeleye kalkışamayız. Bizim için «Sovyetler Birliği ile Birleşik Amerika'ya karşı düşmanlık politikası takip etmeyen» bir dış politika geçerlidir.

İnönü'nün konuşmasının en zayıf yönü Türkiye'nin Amerika ile olan ilişkilerine bir açıklık getirmemiş olmasıdır. Bu uzun konuşma içinde Türkiye'nin Amerikan emperyalizminin sömürü alanı içinde olup olmadığı belli değildir. İnönü'ye göre Türkiye eğer bu alanın dışında ise bunu açıkça söyleyip Amerika'ya karşı anti-emperyalist bir mücadele lâfının bile anlamsız olduğunu belirtmesi gerekirdi. Belli ki İnönü böyle bir gerçeği saklamanın imkânsızlığını müdriktir.

İnönü Türkiye'yi bu sömürü alanının içinde görüyorsa, nasıl olur da uygulanması gereken bir dış politikadan, bir iç politikadan rahatlıkla bahsedebilir. Ancak Amerika'nın tasvip edeceği bir iç ve dış politikanın söz konusu olduğunu nasıl olur da farketmemiş olur. İnönü'nün eski bir millî mücadeleciler olarak bu konuyu bütün ayrıntılarıyla bildiğinden en ufak bir kuşku yoktur. Sonra koalisyon hükümeti zamanında kendisi Başbakanken düşürülmesi olayının sadece yerli politikacılarımızın marifeti olmadığını nasıl unutmış olabilir.

FKF'de devrimciler başa geçti

Son yapılan FKF Kongresinde seçilen genel yönetim kurulu ilk toplantısını yapmış, Genel Başkanlık ve Merkez Yürütme Kurulu üyeliği görevlerini, devrimciler, statükocuların devralmışlardır. FKF Genel Başkanlığına Yusuf Küpeli seçilmiştir. Merkez Yürütme Kurulu üyeliklerine Ruhi Koç, Münir Aktolga, Mehmet Demir, Mustafa Ulusoy, Tunççetin Özkarar, Tuncer Eşsizhan, Çağatay Anadol, Süleyman Boztaş getirilmişlerdir. Yeni Merkez Yürütme Kurulu, ilk toplantısında Mehmet Demir'i Genel Sekreterliğe atamıştır.

Bu gelişme Türkiye'de sosyalist akımın geleceği bakımından umut vericidir. Artık anlaşılmıştır ki, sosyalizmin bilimini inkâr eden, sözde sosyalizan görüşlerin devrimci gençlik arasında yeri olmadığı gibi, lâfla sosyalizmin bilimine sahip çıkıp eylemde statükocu davranışları savunma demagojisi de iflas etmiştir. Sosyalist gençlik, tek doğru yolu, sosyalizmin bilimini ve Türkiye'nin gerçeklerinin emrettiği Millî Demokratik Devrim yolunu izlemeye azimlidir.

Bugüne kadar oportünistlerin etkisi altın-

YUSUF KÜPELİ
(FKF Genel Başkanı)

da kalmış bazı gençler de teorik gelişmelerinin sonucu ve olayların devrimci teoriyi doğrulaması ile gerçek proleter devrimci çizgide yerlerini almışlardır. Bu doğal bir sonuçtur. Çünkü Komprador kapitalizmi toplumunun izlerini en az taşıyan gençlik safalarında oportünizm barınmaz.

Anti-emperyalist mücadeleye kalkışmadan müttefik bulmak sorununa gelince; birinci millî kurtuluş savaşımızdaki müttefikimiz Rusya'da o yıllarda iç harp bütün şiddetiyle devam etmekteydi ve biricik sosyalist devlettir. O günden bu yana köprünün altından akan suları İnönü'ye hatırlatmak zayıftır. O günden bu yana emperyalizmin sömürü alanı olmaktan az ülke mi sıyrılmıştır. Bu ülkeler doğal olarak emperyalizmle çatışma halindedir. Bu çatışmaların tam bir doğrultuda seyri söz konusu değildir. Muhtelif etkenler bu arada nükleer silahlar da bu çatışmayı şiddetlendirebilir veya yavaşlatabilir. Ama çatışmanın ortadan kalkması taraflardan birisi yok olmadan söz konusu değildir. Ve bu sömürü alanından her sıyrılan ülke sömürü alanından sıyrılmak üzere tabii müttefikidir. Sömürü alanı olmaktan sıyrılmakla da iş bitmiş değildir. Emperyalizm fırsatını bulup bu ülkelerde tekrardan çöreklenmek için yoğun bir çaba harcıyacaktır. Ve başarı sağlaması da tamamen ihtimal dışı değildir. Türkiye bu ihtimalin tipik örneğidir. Bundan böyle sömürü alanı olmaktan sıyrılmış ülkeler Emperyalizmle olan çatışmaları gereği emperyalizmi tamamen yok etmeden tehlikeyi atlattığı şeylerdir. Onlar bu tehlikeyi ancak kurtuluş savaşlarını desteklemekle uzaklaştırabilirler. Kısacası Millî mücadele yıllarına oranla Türkiye daha avantajlı bir durumdadır.

İnönü bugünkü gençliği sarmış olan bağımsızlık ve anti-emperyalist hareketleri doğru bulmadığı gibi genel olarak bu hareketlerin yerini tutacak bir şey de öne sürmüyor. İç politikada olsun dış politikada olsun sükûneti sağlık veriyor. Sükûnetin sükûnet içinde devam etmesinden bir şeyler umuyor. Öyle ki yerine geçmeyi tasarladığı A. P. iktidarına karşı bile sükûnet bozulur endişesiyle, gayet ılımlı bir tutumu var. A.P. iktidarı da İnönü'nün tutumunu karşılıksız bırakmış değildir. En müptezel besleme basın bile İnönü'ye karşı saygılı diyebileceğimiz bir havaya girmiştir. Artık C.H.P. liderlerinin komünistlikle nitelendirilmesi söz konusu değildir. Seçimlere böylesine bir sükûnet içinde girerse C.H.P.'nin daha çok başarı sağlayacağını tasarlıyor olabilir. Hele «Bağımsızlık ve anti-emperyalizm» eylemine karşı çıkmış bir C.H.P.'yi A.P. dışındaki doğrudan doğruya C.I.A.'nin yönettiği karşı devrimci kuruluşların tamamen rahat bırakacağını da tasarlıyor olabilir. Ama emperyalizm bir ülkeye girince orayı yalnız sömürmekle yetinmez. Sömürü alanı olmaktan sıyrılmaya kalkışan ülkelere karşı müttefik olarak dövüşmeye de kalkar. Kore'de olsun Vietnam'da olsun bunun örneklerini biliriz. Yakın zamana kadar Amerika'nın Vietnam asker yollamamız için zamanın hükümetlerine yaptığı baskıyı unutmuyoruz. Bu baskının önlenmesinde vatansever gençliğin son yıllarda girişmiş olduğu anti-emperyalist hareketlerin payı büyüktür.

İnönü bu konuşmasını hangi ince politik hesaplarla yapmış olursa olsun gençliği bu günkü eyleminden değil C.H.P.'den uzaklaştırmış olacaktır.

Üniversite Özerkliği Rafa Kaldırılırken

Sükan'ın valiliklere gönderdiği genelgeye göre, «Üniversite veya fakülte gibi idarî muhtariyeti haiz müesseselerimizde zaman zaman kamu düzenini ihlâl edebilecek mahiyette olaylar vukubul-

Sükan hangi taktiği uygularsa uygulasin genelge herşeyden önce siyasi irticain büyük bir panik içinde olduğunun tipik bir kanıtıdır. Sükan olsun genelgesi olsun bu paniğin önemsiz figüranlarıdır.

● olaylar

makta ve bazı suçlar işlenebilmektedir.» Bu gibi hallerde üniversite ve fakülte makamları «sarih bir şekilde yazılı talep ve müracaatta bulunursa, zabitanın, önleyici tedbir almak için» müdahalede bulunmasını sağlık vermektedir.

Burada polislin üniversiteye girmesi için, üniversite makamlarının polisi çağırması Sükan'a göre yeterlidir. Üniversitede bir suç işlenip işlenmesi zabıtayı ilgilendirmemelidir. Örneğin, Üniversiteden veya fakültelerden işgüzar bir makam havayı elektrikli bulur da polisi her ihtimale karşı çağırırsa, önleyici tedbirler almak için üniversite basıldı, şüpheli sanılan talebeler polis arabalarına bindirilip gerekli tedbir alındı demektir.

Polisin davetine icabet etmeyenlere ise, yer misin - yemez misin!..

Üniversite makamları kafa dengiyse, AP. iktidarının partizanca tutumu göz önünde tutulduğunda, polis çat karakolda, çat üniversitede demektir.

Ama üniversite makamları kafa dengi değilse, polislin «önleyici tedbirler» almakta yaya kalacağını düşünen Sükan, genelgesinde, «bir suçun işlenmesi ve böylece zabıtaya adli bir vazifenin ifasının terettüp etmesi halinde ise, zabıtaya adli bir vazifenin ifasının terettüp etmesi halinde ise, zabitanın hiçbir talep ve müracaata lüzum hissetmeden adli makamlara anında haber vermekle beraber, kendiliğinden müdahalede bulunması gerekir» buyuruyor.

Evet üniversite makamları kafa dengi değil diyelim ve üniversitenin içinde Sükan'ın hiç te hoşuna gitmeyen bir gerilim var. Zabıta bu gerilimi suç olarak yorumlarsa, davet filân beklemeden soluğu üniversitede aldı demektir. Bu arada adli makamlara da usulen haber vermeyi lüzumlu görüyor. Polisin, zabitanın üniversiteye girişini adli makamlara haber vermesiyle değişen nedir? Hiç. Değişen birşey yoktur ortada. Ha haber vermiş, ha vermemiş. Adli makamların müsaadesi söz konusu değil ki, Sükan «adli makamlar» lâfını araya tıkmakla, muhtemel reaksiyonu uyutma taktiğini uyguluyor olmalıdır.

Sükan hangi taktiği uygularsa uygulasin, genelge herşeyden önce siyasi irticain büyük bir panik içinde olduğunun tipik bir kanıtıdır. Sükan olsun, genelgesi olsun bu paniğin önemsiz figüranlarıdır.

Üniversitenin AP'yi karşısına alan belli başlı bir tutumu olmadığı halde, Sükan'ın bu telâşi nereden gelir acaba? Üniversitedeki hareketlerin ağırlığı milli bağımsızlık doğrultusundadır. AP de iktidarda olduğuna göre, milli bağımsızlığımız ne kadar kuvvetli olursa, AP iktidarının gücü o kadar artırmayacak mıdır?

Evet artırmayacaktır. Ve Sükan'ın telâşi bu ters orantılı açmazdan gelmektedir. AP açıktan açığa iktidarının devamını, Amerikan emperyalizmine teslimiyette görmektedir.

Jean Baby öldü

Ünlü Fransız düşünürü Jean Baby, uzun yıllardır çektiği bir kalp rahatsızlığı sonucu 9 Ocak 1969 Perşembe akşamı Paris'te öldü.

Jean Baby, bugün örneğine az rastlanan tipte bir insandı: Çıkar gözetmeyen, varlığını adadığı dünya görüşünün değerinden kuşku duymayan bir insan. 70 yaşında yaratıcılığın, canlılığını, gence-

cik ruhunun bütün tazeliğini koruması ancak bilinç ve fikirlerinin tam uyuşması ile açıklanabilir.

Jean Baby, 1897 de doğmuş ve her iki dünya savaşına fiilen katılmıştır. Uzun süre Tarih öğretmenliği yapmış, sonraları «Science Politique» de Marksizmi öğretmiştir. Çok sayıda eser vermiştir, bunların içinden üçü, «Kapitalist Ekonominin Tenkidi», «Çin - Rus Çatışmasının İçyüzü», «Daha İyi Bir Dünya» önemlidir.

1924'den bu yana Fransız Komünist Partisine üye olan Jean Baby, 1960 da partiyi Sovyetler Birliği Partisi 20. kongre kararlarını göz önüne alarak, otoriter yönetim metotlarını, geleneksel demokratik komünist metotlara tercih etmekle açıkça suçladı. Aynı zamanda F.K.P. nin Cezayir savaşı, doğum kontrolü gibi sorunlar karşısındaki aşırı milliyetçi ve pasif tutumunu eleştirdi.

Partiden çıkarıldıktan bir müddet sonra ise, Çin-Sovyet çatışmasında Çin tezini benimseyerek, Sovyetleri revizyonizme sapmakla suçladı. 1967 de Pekine gitti ve sonra anılarını yayınladı.

Jean Baby, karşılaştığı güçlülere rağmen, kültür devrimini destekledi. Toplumsal hayatın sorunlarına cevap veren bilim Marksizm - Leninizm'di. Her türlü sapma, revizyon çabası bilime aykırıydı.

«Daha iyi bir dünya» isimli eserinde ise bu bilime katkıda bulunmaya çalışmıştır. Bilindiği gibi Marks sosyalist cemiyetten ilerisi için fazla birşey söylememiş, bunu kehanet saymıştı, Jean Baby ise kapitalist sömürünün ortadan kalkacağı, insanın kurdu olmayacağı bu toplumu tarif ve tasvire çalışmıştı.

Vahap Erdoğan'ın duruşması başlıyor

AYDINLIK Dergisi Yazı İşleri Müdürü Vahap Erdoğan'ın tutuklu durumu devam etmektedir. Dava dosyasını devralan Ankara II Ağırceza Mahkemesi nezdinde Erdoğan'ın avukatı Halit Çelenk tarafından yapılan tutukluluğun kaldırılması talebini kapsayan dilekçe mahkemeye reddedilmiştir. Vahap Erdoğan'ın duruşmasına önümüzdeki günlerde başlanacaktır.

Bilindiği gibi, Vahap Erdoğan hakkında adli kovuşturma AYDINLIK Dergisinin birinci sayısında yayınlanan dört ayrı yazıda TC'nin ünlü 142. maddesinin ihlâl edildiği iddiasına dayanılarak açılmıştı. Savcılık iddiasını ve Sorgu Yargıçlığı da tutukalma kararını, bu gibi davalarda verdikleri aleyhte bilirkişi raporlarıyla profesyonel bilirkişi ünvanını kazanmış olan Sahir Erman'ın bilirkişi raporuna dayandırmıştır.

ayıkla pirincin taşını

Anlaşmazlık

İnönü dış politikada emniyet, iç politikada huzur istiyor.

Demirel, biraz da Sükan'a uyararak muhalif bu isteğe :

Dış politikada huzur, iç politikada emniyet istiyor.

Üstelik yürürlüğe de koyuyor bu isteklerini!

Kommer'in peşinde üç kamyon resmi 20 tane de telsizli sivil emniyet mensubu!

Alaturkalık

Politika sözlüğüne giren en yeni sözcük : Masa!

Paris barış kongresi sırf masa yüzünden ertelenip durmuştu.

Demirel de anladı bu inceliği en sonunda. Bakın zirve toplantısı isteyenlere ne söylüyor :

«Kapımız liderlere açıktır ama, bir masa etrafında görüşmeyi lüzumlu bulmuyorum!»

Burda söz konusu olan masanın dört köşeliği, yuvarlaklığı değil, bizzat masanın ken-

rifat ilgaz

disi! Masasız olsun diyor, Demirel! Bir hasır atılsın ortaya, bağdaş kurup oturulsun! Altı da kullanılsın hasırın, üstü de!

Kâr yılı

Nutuk sözlüğüne fabrika da girdi. Şuraya buraya polis sokmaya çalışanların tutumuna değine nbir Anayasa profesörü : «Üniversiteyi fabrika ile karıştırıyorlar.» diyor.

Para için özelleri açıldıktan sonra karıştırabilirler de...

İktidarın bir numaralı sözcüsü de şöyle konuşuyor :

«Parlamento bir fabrika değildir.» İyi ama fabrika nedir?

Patatesi fabrikada üretenlerin «hükümet ettiği» bir memlekette fabrika, herhalde, «montaj evi» anlamına gelmektedir... Ya da Acemlerin yorumladığı gibi, kâr edilecek yer, işyeri anlamına!

Proletarya direniyor

**Singer işçileri
silâhli saldırılara karşı
önemli bir mukavemet göstermişlerdir.
Bunda bıçağın kemiğe dayanmış olmasının rolü büyüktür.
Zira Singer işçileri,
biraz daha iyi yaşayabilmek,
biraz daha az sömürülmek için
eskiye dayanan bir mücadele geleneğine sahiptirler.**

Geçtiğimiz günler, Türk Proleteryanın direnme günleri idi. Gemilerde, fabrikalarda, barajlarda, her yerde direniyordu. Ve gittikçe daha bilinçli daha sert mücadelelere girişiyordu. Onun bu direnişi, direnişindeki bu kararlılık, yaygınlık, direnişindeki azim karşı güçleri de daha zalim, daha hunhar olmaya götürmüştür. Hakim sınıflar karşısında direnen bir işçi sınıfı görmek istemiyorlardı. Öğrencilerinki neyse ne ama işçiler!

Proleterya direnmemeli, daha doğrusu ancak «usulü dairesinde» direnmeliydi. «Bu usul, sarı sendikaların pençesi ve grevden gayri herşeye açık bir kanunun, hakim sınıflarca kendi çıkarları için istismar edilmekte olan çerçevesiyle sınırlıydı. Ve bu çerçeveye işveren yabancı bir kumpanya olunca daha da daralıyordu. Son haftalar bunun örnekleriyle doldu. Derby işgalinde, Kavel işgalinde, Emaye Taş işgalinde fazla haşın davranmaktan kaçınan polis, bu defa işçi kanı akıttı. İşçileri falakaya çekti. Çünkü bu defa işçiler Singer'e baş kaldırmışlardı ve Singer bir «Amerikan» firmasıydı. Polisin böylesine hunharca davranışının bir başka sebebi de işçi hareketlerinin genişlemesi, fabrika işgal olaylarının gittikçe artması, yani işçilerin hakim sınıflar karşısında gittikçe daha etkin mücadeleleri göze almasıydı. Bu mutlaka önlenmeliydi. Ve son olaylarda bunu önlemek için iktidarın silâh yolunu seçtiği görülmekteydi. Bir yandan yeni yeni Sendikalar Kanunu çıkararak proleteryanın teşkilatlanmasını önlerken, diğer yandan kollektif direnmelere karşı en sert tepkileri göstererek sindirmek istiyordu.

İşte Singer olayları iktidarın bu niyetlerine karşılık proleteryanın kayıtsız kalamıyacağına işaretleriydi. Singer olayında işçiler hakim sınıfların kaba kuvvetine karşı büyük bir direnme göstermişler ve aynı zaamnda anti-emperyalist şiarlar atarak mücadeleye bilinçle sarıldıklarını belli etmişlerdir. Bu arada hakim sınıfların uykusunu kaçıran bir başka olayı da kaydetmekte yarar vardır. Bazı polisler Singer işçilerine gaz bombalarıyla saldırırken fabrikadan 7-800 metre ilerdeki Vehbi Koç'a ait Oto-San'da çalışan işçiler de toplanmışlar ve Singer'deki işçi arkadaşlarına yardıma gideceklerini bildirmişlerdir. Bu dayanışma örneği Türk Proleteryanın ne denli yol katettiğini gösteren oldukça önemli bir işarettir. Oto San'ın yöneticileri, bu dayanışmayı önlemek için ve kendilerinin de Singer'in Amerikan işvereniyle olan dayanışmalarını gösterebilmek için oldukça ter dökmüşler ve Singer'in önünden geçen işçileri taşıyan servis arabasının yolunu değiştirmek zorunda kalmışlardır.

Singer olaylarında tarafların tutumuna göz atmakta yarar vardır. İşçiler büyük baskılara karşı, silâhli saldırılara karşı önemli bir mukavemet göstermişlerdir. Bunda bıçağın kemiğe dayanmış olmasının rolü büyüktür. Zira Singer işçileri, biraz daha iyi yaşayabilmek, biraz daha az sömürülmek için eskiye dayanan bir mücadele geleneğine sahiptirler. Fakat mücadelelerin bilinçle yürütülmemesi, objektif şartların elverişli olmaması yüzünden hep başarısızlığa uğramış, fakat her defasında birşeyler öğrenmişlerdir. İlk mücadele 1963 yıllarına rastlamış ve Maden-İş

Sendikası yönetiminde bir greve başlamışlardı. Ancak bu grev, işverenin ve Sarı Sendikanın gayretleri sonucu yaratılan bölünme ve Maden-İş'in maddî gücünün yetersizliğinden ötürü başarısızlıkla sonuçlanmıştır. Bu olaydan sonra işverenin baskısıyla işçiler sendika değiştirmiş ve Çelik-İş'e kaydolmuşlardır. Çelik-İş Sendika piyasasında iyi tanınan iyi bir sendikadır. Ve bu sendika 1966 yılında işverenle işçiler adına üç yıllık bir toplu sözleşme yapmıştır. Sözleşme üç yıl için günde sadece 2 lira bürüt zam getirmektedir. Emsalleri arasında en kötülerinden sayılabilecek bir sözleşmedir. İşçiler bu sözleşme ile satıldıklarını anlarlar. Fakat iş isten geçmiştir. Kanunlar işçilerin yeni bir mücadeleye girişmelerine üç yıl için engeldir. Böylece üç yıl beklemeye başlarlar. Ancak Çelik-İş'in kazığı sadece toplu sözleşme ile kalmaz. İşçiler en haklı şikâyetlerini bile dinleyecek yer bulamazlar. İşveren ezdikçe ezer, yüznumaraya bile markalarla gönderir işçileri. Amerikan şirketinin kasası habire dolar bu arada. Sözleşme sonu yaklaşırken işçiler sendika değiştirmeye karar verirler. Maden-İş Sendikası mevcutların en iyisidir onlarca. Ama işveren bunu duyunca bozulur. İşçilerin Maden-İş'e kaydolması pek hayra alâmet değildir. Üç kişiyi Maden-İş'e kaydolduğu için işten atar. Böylece bıçak kemiğe dayanır, dolan bardak taşar ve işçiler Singer'i bu Amerika nemperyalizminin Türkiye'deki en eski temsilcisinin işyerini işgal ederler.

İşgalin hemen ardından fabrikanın Amerikalı müdürü Ankara'ya telgraf çeker «İşçiler fab-

Toplum Polisi görev başında!

rikayı işgal etti, gayri bütün sorumluluk size aittir.»

Sorumluluklarını müdrük yöneticiler dayarlar toplum polisini kapıya. Bundan sonraki olaylar ise, gazetelere aksetmiştir. Bir takım toplum polisi gaz bombalı saldırılara geçer ve işçiler direnirler. Öyle ki, 3 hücumun üçü de püskürtülür. İşçiler «kahrolsun Amerika» diye bağırırlar. Sonunda herhangi bir destek görmedikleri, ve iki gün aç kaldıkları için polisle bir anlaşmaya varırlar. Anlaşmaya göre işçiler fabrikadan çıkacaklar, ancak polis de işçilere birşey yapmayacaktır. Kapı açılır işçiler marşlar söyliyerek dışarı çıkarlar. Haklarını savunmaya dışarda devam edeceklerdir. Ama bir de bakarlar ki, anlaşma yapan sanki onlar değilmiş de bir başkasıymış gibi polis tekrar saldırır işçilerin üzerine. Döve döve teker teker yakalarlar herbirini. Topluca basademediklerini teker teker tutuklamaktadır polis. Bundan sonra karakollarda dayak ve işkence faslı başlar.

Neden yapılmaktadır bunlar? Hep kanun adına. Sanki o kanunlar Türkiye'deki Amerikan çıkarlarını savunmak için yapılmışlardır.

Bütün bu olaylar karşısında taraf olması gereken sendikanın da tutumuna bir göz atmakta yarar vardır :

Sendikanın dördüncü bölge yetkilileri, bu olayla sendikanın bir ilişiği olmadığını söylemiştir. Yetkiliye göre olay, işçi ile - polis arasında cereyan etmiştir. Onun için fazla malûmatı yoktur. Ama işçilere çok acımaktadır. Polis onları dövmüş, aç bırakmıştır. Buna acınmaz da ne yapılır? Gerçekten de işçiler falakaya yatırılıp bir güzel dayak yedikten sonra sendika genel başkanını gürültülü bir basın toplantısı düzenlemiş ve işçilerin ne kadar dayak yediklerini yana yakıla anlatmıştır. Beri yandan ise olay günü işçi aileleriyle dolup taşan sendikanın 4. Bölge Binasında kadınların: «Nerede bizim kocalarımız?» sorusuna cevap verilememekte «bilmiyoruz» «Bize birşey söylemiyorlar» denilmektedir. Görülüyor ki bu mücadelede işçiler yalnız kalmışlardır.

Bu Türkiye'deki sendikacılık dramının tipik bir görünümüdür. Sendikacının söylediği «Bu işçilerle - polis arasında bir olaydır» lâfı üzerinde sıkı durmak lâzımdır. İşçiler ve polis. Ya sendika! Sendika ne işçidir, ne işçinindir. O bambaşkadır.

Şimdi işveren kırılan direnmeyi kendine en yararlı şekilde kullanabilmek için en kurnazca oyunlarını oynamaktadır. Fabrikada işbaşı yaptırılmış ve işçiler çalışmaya başlamıştır. İşveren gayet yumuşaktır. Bir baba şefkatiyle muamele etmektedir işçilere. Ancak tansiyon düştükten, mukavemet iyice sindirildikten sonra bir sırtlan kesileceği muhakkaktır.

Yüzlerce işçinin peyderpey sokağa dökülmeyeceğinin hiçbir garantisi yoktur. Singer'de bu defa da Amerikan Emperyalizmi kazanmıştır ama bu her zaman kazanacak demek değildir. Türk proleteryası, bilinçli mücadeleye girmekte kararlı görünüyor.

Toplum Polisi bir işçiyi götürüyor
— Asıl görev işçiyeye karşı —

KEBAN

Türk Solu'nun 55. sayısında, Keban grevi hakkındaki yazımızda, işçilerin son üç yıllık sendikal mücadelelerinin hikâyesini vermiş ve grevin birçok bakımlardan işçiler için zor olacağına dikkati çekmiştik.

İşverenin jandarma baskısıyla yürüttüğü yıkıcı faaliyetlere ve tabiat şartlarının bütün sertliğine rağmen, işçilerin yılmadan grevi sürdürmeleri, işçi sınıfımızın direnme azmini göstermekte ve benzeri hareketlerde de olduğu gibi, yabancı sermayeye karşı mücadelenin bir örneğini vermektedir. Fakat ne yazık ki, bir aylık çetin mücadele çok acı bir şekilde neticelenmek üzeredir. İşverenin müracaatı üzerine İş Mahkemesi grevin «kanunsuz» olduğuna karar vermiş ve bu karar Yargıtayca da onaylanmıştır. Bunun üzerine işveren Fransız-İtalyan firması 1200 işçinin işine son vermiştir.

İşlerine son verilen işçiler yerlerinden ayırmamakla, haklı direnmelerine devam etmekte-diler. Olay yerine getirilen polis ve jandarmalarla işçiler arasında çatışmalar vukubulmakta ve her iki taraftan da yaralananlar olmaktadır.

Bu acı sonucun meydana gelmesinde grevi yürüten sendika yöneticilerinin basiretsizliğinin payı büyüktür. Bu yöneticiler, yapıcılık işkolunda işkolu seviyesinde toplu iş sözleşmesi yapma yetkileri olduğu iddiasıyla işe girişmişlerdir.

Oysa aynı yöneticiler, aylarca önce bu yetkilerini kullanarak, işvereni Bölge Çalışma Müdürlüğü kaanıyla toplantıya çağırmışlar, ve fakat kendi çağırdukları toplantıya gitmiyerek, kendi aleyhlerine hukuki bir durum yaratmışlardır. Sonra da bunu unutarak 1200 işçiyi böyle «kanunsuzluk» hükmü giyebilecek bir greve sürüklemişlerdir.

Tabii işveren çevreleri bu durumu gerektiği gibi istismar etmişler ve yargı organlarından da leyhlerine çıkmıştır.

Anayasamızın en tabii hak olarak gördüğü grev hakkını kullanmayı «Strat Köprüsü»nden geçmek kadar zor bir iş haline getiren «Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanunu» karşısında, işçi sınıfımızın haklı direnişlerinin böyle basiretsizlik örnekleriyle neticesiz kalması çok acıdır.

Türk işçilerinin falakaya çekilmesine sebep olan Singer Kumpanyasının ne mene şey olduğunu öğrenmekte büyük fayda vardır. Aşağıda T.M.T.F. — İ.T.Ü.T.B. — İ.Y.T.O.B. — İ.T.Ü.T.O.T.B. O.D.T.Ü.Ö.B.'nin ortaklaşa yayınladıkları bir broşürden bazı bölümleri okurlarımıza sunuyoruz.

«1960 yılına kadar böylesine sürüp gelen Singer macerası, bu tarihte yeni bir düzene girmiştir. Bu düzen Kartal Maltepesinde yeni bir fabrikanın kuruluşudur. Bu kuruluşun iki ana gayesi vardır.

Birincisi: 80 yıldır sürmekte olan tatlı kâr ve bu kârın üstüne yabancı sermayeyi teşvik kanunu ile eklenen yeni haklardır.

Diğeri ise: Türkiye'de işçi ücretlerinin yabancı memleketlere oranla çok düşük olmasıdır. Fabrika kuruluşunda birkaç Türk İş adamını ortak almıştır. Bundan sonra bu ortaklık kumpanya tarafından Türk sermayesinin de gelişmesini sağlıyacaktır, denmeye başlamıştır. Bilmiyenler için bu hoş gidiçi bir durum. Ama gerçek rakamlar ortaya konduğunda bunun komik bir oyundan başka bir şey olmadığı belirir.

Söyle ki: Fabrikanın 11 milyon 800 bin lira olan bugünkü sermayesinin 11 milyon 775 bin lirası Amerikan şirketinin, 25 bin lirası da Türk sermayesidir. Avukat Daniş Somersan'a ait olan bu 25 bin lira, bütün sermayenin ancak 471 de biridir. İşte sözünü ettiğimiz komedi, bu gülünçlükten doğar.

YAPILAN SAHTEKÂRLIKLAR :

Singer bugün Türkiye'de ortak sermayeli iki şirketten meydana gelmektedir. Aynı merkeze bağlı bu iki şirket sadece kârı arttırmak ve kazanılan parayı dışarıya çıkarabilmek için birbirinden ayrılmıştır. Bunlardan biri imalât yapar. Fabrika kuruluşu gibi gösterilen Singer Sanayi ve Anonim şirkettir. Diğeri ise Singer dikiş makinesi kumpanyasıdır. Bu ayrılığın nedenlerini incelersek, yukarıda sözünü ettiğimiz dolapları açık ve seçik ortaya koyarız.

Singer sanayi, makineyi imal eder. (bu bir imalât olmayıp, ilerde açıklanacağı gibi bir montajdır.) Üzerine kârını koyarak singer dikiş makinesi kumpanyasına fatura eder. Kumpanya satış teşkilâtı kârını buna ilâve ederek Türkiye'nin her köşesine dağılımı acenteleri ve 80 den fazla Singer mağazasıyla bunları satar. Bu satış sırasında aynı merkeze bağlı fabrika ve satış teşkilâtı ayrı ayrı kâr eder. İki şirkete bölünmek, artık Singere iki kere kâr etmek hakkını kazandırır. İki şirkete bölünmek bir de elde edilen kârın dışarı çıkarılmasına da yardım eder. 6224 sayılı Yabancı Sermayeyi Teşvik Kanununa göre kâr transferi Singer Dikiş Kumpanyası tarafından yapılmaz. Bu nedenden kâr transferi yapılmıyacağı görülerek, Singer Dikiş Sanayii Anonim Şirketi fabrika olarak kurulmuştur. (Bu aslında yukarıda söylediğimiz ve ileride belirtceğimiz gibi fabrika olmayıp bir montaj sanayiidir.) İkiye ayrılma bunlardan ayrı yararlar da getirir. Yabancı ülkelerden mal getirme hakkı (ithalât kotası) da iki defa kullanılmış olur. Yani Singer artık hep 1 koyup 2 alan bir firdöndüdür. Dışarı aktarılan kârın biraz daha açıklık kazanması için biçimleri ve örnekleriyle ortaya konması daha yararlıdır.

Bunu incelerken ilk olarak bilânço kârının dışarı aktarılması ile karşılaşırız. Bunun yanısıra belli bir anlaşma ile Türkiye'de imal edilen (bu esasında montajdır) 191 tip dikiş makinesinin her biri için iki dolar transfer hakkı vardır. Yalnız şirket aldığı bu hakkı, özünde hakkı olmayan 191 ve 331 tip makineler için de kullanılır. Ve hepsini 191 tip makine imiş gibi gösterip beheri için 2 dolar Amerika'ya transfer eder.

DİĞER SAHTEKÂRLIKLAR :

Singer bazı dönemlerde Singer olmayan bazı Japon malı parçaları piyasadan toplayıp, Singer gibi müşterilerine satmakta, ya da makine yapımında kullanmaktadır. Son olarak Mekik adı verilen parçanın 5 TL. fiatla Japon yapımları toplanmış ve 46.40 TL. sına satılmıştır. Bu şekilde parça başına 41 TL. kâr edilmiştir. Piyasadan 90 TL'ya toplanan İspanyol malı Hexagon marka dikiş makinesi motorlarını toplayıp 200-205 TL'ya satmıştır. Motorların bozukluğu ortaya çıkınca, iş tutturabildiğine satma politikasına dönmüştür. 45 TL'ya kadar satıldığı gerçeği belgelerle belirlenebilecek durumdadır. Bunun yanısıra Maltepe'deki fabrikada oyunlar oynandığı görülmüştür. Fabrika kurulurken makine ihraç edileceğinden durmamacasına söz edildiği halde, tek makine ihraç yapılmamıştır. Çeviren davalıların en büyüklerinden biri, kârın transferinde yapılmaktadır. 1965 yılına kadar Singer Sanayi Anonim Şirketi, makineleri kumpanyaya faturalı olarak satardı. O tarihten sonra şirket makineleri konsinye (mal satışı yapılmadan kadar malın fabrikadan alınıp fiatı ve kârı belli edilmeden işlem yapılır ve satış fiyatından elde edilen gelire göre durum düzenlenir) olarak kumpanyaya vermeye başladı. Böylece kârın bütüne yakını Singer Sanayii Anonim Şirketine aktarılarak kolaylıkla dışarıya transfer imkânı buldu. Ayrıca elde kalan ve biriken para Singer satış merkezi tarafından yeni bir takım malların piyasaya çıkarılmasına imkân verdi.

Doğu Perinçek ve Yusuf Küpeli'nin Demeci

Taylan Benli ve Sincer Güneşsoy kardeşlerimizin mesajını okuduk. Mesajın vardıği sonuçlar kesin olarak doğrudur, bunlara katılıyoruz. Gerçekten, Atatürkçü ve sosyalist gençliğin omuz omuza yürüttüğü antiemperyalist ve antifeodal savaş, en önemli meselemizdir, kutsal devrimci görevimizdir. Emperyalistlerin ve işbirlikçilerinin millici güçler arasındaki birliği baltalamak için türlü provakasyonlara ve hilelere başvurduğunu ve bundan sonra da başvuracağını pek iyi bilmekteyiz. Ancak, bizim devrimci uyanıklığımız ve ilişkilerimizdeki dürüstlük ve içtenlik, her türlü tertibi boşa çıkarır. Ve çağrıda dendiği

gibi, ortak gücümüzün karşısında bütün gayrimillî güçler ve her türlü faşist özentisi zorbalıklar yenilgiye uğrar.

Gerçek Kemalist kolla gerçek sosyalist kolun güçbirliği şarttır. Bütün çabalarımız, bu güçbirliğinin temsil ettiği proleterya saf-larından olsun, küçük burjuvazi saf-larından olsun, Türkiye'nin tüm emekçilerinin devrimci cephesini bütün derinliğiyle kurma yolunda olmalıdır.

Yaşasın tam bağımsız gerçekten demokratik Türkiye!

YUSUF KÜPELİ DOĞU PERİNÇEK
(FKF Genel Başkanı) (FKF eski Genel Bşk.)

Şimdi fırtınaların çağıdır, ve sadece ışık görülmelidir.

José MARTI

Son dünya yangınının sona ermesinden bu yana, yirmibir yıl geçmiş bulunuyor. Akla gelen her dilde bir sürü yayın, Japon yenilgisinin sembolize ettiği bu olayı kutluyor. Dünyanın bölünmüş olduğu ayrı ayrı kampların bir çok bölgelerinde gözle görünür bir iyimserlik hüküm sürüyor. Bu en büyük çapta karşılaşmalar, şiddetli çatışmalar, anı değişmeler çağında bir dünya savaşı olmadan geçen yirmi bir yıl, çok yüksek bir rakam gibi gözüküyor. Oysa, hepimizin uğrunda savaşmaya hazır olduğumuzu belirttiğimiz bu barışın pratik sonuçlarını, insanlığın muazzam kesimlerinin gitgide artan sömürsünü fakirleşmesini, düşkünleşmesini çözülmezden önce bu barışın gerçek olup olmadığını araştırıyorduk, iyi ederdik.

Bu notların amacı, Japonya'nın teslim oluştundan bu yana meydana gelen yerel nitelikteki çatışmaların ayrıntılarına girmek değildir. Bu suretâ barış yılları sırasında ortaya çıkan çok sayıdaki ve fazlalaşan iç çekişme misallerini anlatmaya da niyetli değilim. Yersiz iyimserliğe karşı bir örnek olarak sadece Kore ve Vietnam savaşlarının adlarını vermek yetecektir.

Birincisinde, vahşî savaş yıllarından sonra ülkenin kuzey kesimi, modern savaş tarihinde bilinen en müthiş yıkıma uğratıldı; bombalarla kalbura çevrildi; fabrikasız, okulsuz ve hastahanesiz kaldı; on milyon kişi büsbütün barınaksız bırakıldı.

Düzinelerle ülke, Birleşmiş Milletlerin itibarsız bayrağı altında Birleşik Devletlerin askerî önderliğinde bu savaşa katıldı. Aynı zamanda ABD askerlerinin kütleli müdahalesi ve Güney Kore halkının askere alınarak top tıkaçı olarak kullanılması yer aldı. Öbür taraftan, Kore halkı ve ordusu, Çin Halk Cumhuriyetinden gelen gönüllüler, Sovyet askerî aygıtı tarafından malzeme ve danışmanlarla donatılmıştı. BD, termonükleer tipler hariç, fakat mahdut ölçüde bakteriyolojik ve kimyasal savaş dahil olmak üzere her türlü yıkım silâhını denedi.

Vietnam'da, ülkenin vatansever kuvvetleri, üç emperyalist güce, yani, Hiroşima ve Nagasaki'nin bombalanmasından sonra hemen hemen büsbütün çöken Japonya'nın, bu yeni külkeden Hindi Çini sömürgelerini kurtaran, daha güç zamanlarda ise verdiği sözü bilmezlikten gelen Fransaya ve mücadelenin bu son devresinde ise Birleşik Devletlere karşı hemen hemen kestintisiz bir savaşı devam ettirmiştir.

Küba devriminin Amerikamızda bu bölgenin önemini haber veren alarm zilini çalmasına ka-

dar, uzun süre sırf başlangıç halinde kurtuluş mücadelesi ve askerî darbeler oluyordu, ama her kıtada sınırlı karşılaşmalar vardı. Küba hareketi emperyalizmin gazabını üzerine çekti ve sonunda Küba, ilkin Playa Giron'da sonra da füze bunalımı sırasında kıyılarını savunmak zorunda kaldı.

Küba sorunu üzerinde bir BD - Sovyet çatışması meydana gelseydi, bu olay, önceden kestirilemeyecek boyutlarda bir savaşın kopması-na sebep olabilirdi.

ODAK NOKTASI

Oysa bütün bu çelişkilerin odak noktası şimdi, besbelli, Hindi Çini yarım adası ile komşu topraklardır. Vietnam bir iç savaşla parçalanmıştır. Olanca gücüyle BD, emperyalizmi ile çatışmaya giriştiği için artık böyle olmaktan çıkan Vietnam, bütün bölgeyi her an patlamaya hazır bir fünye haline getirmiştir. Vietnamdaki karşılaşma, son derece had bir karaktere bürünmüştür. Bu savaşı anlatmak amacıyla da değiliz. Sadece bazı önemli yanları hatırlatacak ve göstereceğiz.

1954'teki Dien - Ben-Phu imhâ yenilgisinden sonra Cenevrede, ülkeyi iki bölgeye ayıran bir anlaşma imzalandı. Vietnamı kimin yöneteceği ni ve ülkenin nasıl birleştirileceğini kararlaştıracak seçimler 18 aylık bir süre içinde yapılacaktı. BD bu anlaşmayı imzalamadı ve Fransız kuklası imparator Bao Dai'in yerine, kendi amaçlarına daha uygun bir adam bulma manevralarına girişti. Bu Ngo-Din Diem olacaktı. Bu adamın emperyalizm tarafından sıkılmış, posası kalmış portakal misali trajik sonunu herkes iyi bilir.

Anlaşmayı takip eden günlerde halk kuvvetleri karargâhında iyimserlik son haddine ulaşmıştı. Güneyde Fransızlara karşı son direnme yuvaları da sökülüdü ve Cenevre anlaşmalarının uygulanmasını beklemeye başladılar. Ama çok geçmeden vatanseverler, — Birleşik Devletlerin iradesini oylama yolu ile zorla kabul ettirmeye kendini güçlü görmedikçe, — ki her türlü hile ve düzenbazlık yoluna başvursa dahi, pratikte bu imkânsızdı, seçimlerin yapılmıyacağını anladılar. Güneyde savaş gene başladı ve yavaş yavaş korkunç bir şiddete ulaştı. Şimdi, kukla kuvvetler sayıca azalır ve önemlisi savaşma yeteneklerini büsbütün yitirirlerken, BD ordusu yarım milyon müstevliye ulaşmıştır.

Birleşik Devletler iki yıl kadar önce, Güneyin savaş azmini kırmak ve konferans masasına kuvvetli durumda oturmak yolunda bir diğer teşebbüs olarak Demokratik Vietnam Cumhuriyetini sistemli bir şekilde bombalamaya başlamıştı. Önceleri bombardımanla az çok sınırlı olaylardı. Kuzeyin sözde kışkırtmalarına karşı misilleme oldukları iddia ediliyordu. Sonraları şiddet ve düzenleri arttı ve günden güne bunlar ülkenin Kuzey kesimindeki her türlü uygarlık belirtisini yok etmek amacıyla Birleşik Devletler hava kuvvetleri tarafından yapılan devasa bir saldırı haline geldi. Bu kötü ünlü ve kötü adlı «tırmanma»nın bir ara olayıdır.

Yanki dünyasının maddî özlemleri Vietnam ucağak savar topçusunun yaptığı yılmaz savunmaya, düşürülen çok sayıda uçağa (1700 ü aşkın) ve savaş donanımı bakımından sosyalist ülke-

Vietnam yalnız bir

lerin yardımlarına kulak asmadan büyük ölçüde tatmin edilmiş oluyor.

VIETNAM

Ancı bir gerçek var: Vietnam dünyanın tüm unutulmuş uluslarının özlemlerini, umutlarını temsil eden ulus, feci bir şekilde yalnız kalmıştır. Bu ulus, BD, teknolojisinin azgın saldırılarına, hem de pratikte Güney'e misilleme yapmak olanağı olmaksızın sadece Kuzey'deki bir miktar savunmayla, ama daima yalnız başına göğüs germek zorundadır.

Bugün, dünyanın bütün ilerici güçlerinin Vietnam halkıyla dayanışması, Roma arenasındaki Gladatörlerin gönlünü almaya çalışan Pleblerin o acı istihzasına benziyor. Önemli olan, tecavüzün kurbanına başarı dilemek değildir. Ana sorun,, onun kaderini paylaşmaktır. Ona, ölümünde de zaferinde de yoldaşlık etmek gerektir.

Vietnam halkının yalnız kalmış durumunu tahlil ettiğimiz zaman, insanlığın şu mantıksız anında kedere boğuluyoruz.

BD emperyalizmi tecavüzden suçludur. İşlediği cinayetler muazzamdır, bütün dünyayı kaplar. Fakat bu suç, karar zamanı geldiği zaman, pek tabii ki dünya çapında bir savaş tehlikesinden sakınarak, ama emperyalizme bir azmi de kabul ettirerek, Vietnamı sosyalist dünyanın ayrılmaz bir parçası kılmakta tereddüt edenlere düşüyor. Suç, aynı zamanda sosyalist kampın en büyük iki gücünün temsilcileri tarafından bir süre önce başlatılan bir hor görme ve küfür savaşını sürdürenlere de düşüyor.

Dürüst bir cevap bulmaya çalışarak soruları kendimize: Vietnam, tek başına kalmış mıdır, kalmamış mıdır? O, kavga eden iki gücün arasında tehlikeli bir dengeyi sürdürmüyor mu?

Bu ne büyük bir halktır! Bu ne stoacılıktır, bu ne cesarettir Bu mücadelenin dünya için ifade ettiği ne derstir bu! Çok geçmeyecek, Başkan Johnson'ın hergün patlamaya hazır bir güçle büyümekte olan o dikenli sınıf çelişkilerini yatıştırmak için, halkı için gerekli bazı reformları ciddi olarak düşünmekte olduğunu öğreneceğiz. İşin doğrusu o tumturaklı «Büyük Toplum» adı altında ilân edilen düzeltmelerin Vietnam batağına düşmüş olduğudur.

Bütün emperyalist güçlerin en büyüğü, fakir ve az gelişmiş bir ülkenin açtığı yaranın kanayanını kendi toprağında hissediyor. Efsane haline gelen ekonomisi, savaş çabasının zorlamasını hissediyor. Tekelleri için cinayet, en uygun iş olmaktan çıkmaktadır. O fevkalâde askerlerin vatan ve toplum aşkıdan, aşılmaz cesaretlerinden gayri ellerinde olan tek şey savunma silâhlarıdır. Bunlar da, hiçbir zaman yeterli sayıda değildir. Fakat emperyalizm Vietnam'da batağı gömülüyor. Çıkar yolu bir türlü bulamıyor. Artık kendisini içinde bulduğu bu tehlikeli durumu, haysiyetli bir şekilde bertaraf edecek bir yolu umutsuzca arıyor. Üstelik Kuzey'in ileri sürdüğü dört madde, Güney'in beş maddesi, karşılaşmayı daha da keskinleştiriyor, artık emperyalizm köşeye sıkışıyor.

Herşey gösteriyor ki barış, sırf dünya çapında bir yangının bulunmaması sebebiyle bu adı taşıyan o istikrarsız barış, gene Birleşik Devletlerin attığı geri alınmaz ve kabul edilmez bir

Bırakılmamalıdır

Ernesto Che Guevara

Bu yazı, Che Guevara'nın 1965 yılında Bolivya'daki gerilla hareketini örgütlemek üzere Küba'dan ayrıldıktan sonra «dünyada herhangi bir yer» den gönderdiği ilk mesajdır. Bu mesajın tam metnini yayınlamakta fayda görmekteyiz.

adımıyla yok olmak tehlikesi ile karşı karşıya-

Bizler, yani dünyanın sömürülen halkı ne rol oynayacağız? Üç kıtanın halkları dikkatlerini Viyetnam'da topluyorlar ve gerekli dersleri alıyorlar. Emperyalistler insanlığı madem ki savaşla tehdit ederek şantaj yapıyorlar, akıllıca tepki, savaştan korkmamaktadır. Halkın genel taktiği karşılaşmanın olduğu bütün cephelerde sürekli ve sağlam bir hücum yapmaktır.

Malik olduğumuz bu cılız barışın bozulmuş bulunduğu yerlerdeki ödevimiz nedir? Her ne bahasına olursa olsun kendimizi özgürlüğe kavuşturmak.

Dünya panoraması çok karmaşıktır. Eski Avrupanın kapitalizmin çelişkilerine akıl erdirecek kadar gelişmiş, fakat ne emperyalizmin peşinden gitmeye ve ne de onu kendi tarzında başlatmaya güçsüz olacak kadar da zayıf olan bazı ülkeleri kurtuluş mücadelesine henüz girişmemişlerdir. Onların çelişkileri gelecek yıllarda patlayıcı bir aşamaya ulaşacaktır. Fakat onların problemleri ve sonuç olarak kendilerine özgü çözümleri, bizim bağımlı ve ekonomik bakımdan az gelişmiş ülkelerimizin problemlerinden farklıdır.

ÜÇ AZ GELİŞMİŞ KITA

Emperyalist sömürünün esas alanı, üç az gelişmiş kıtadan; Amerika, Asya ve Afrika'dan oluşur. Her ülkenin kendine özgü nitelikleri vardır. Ama genel olarak her kıta da belirli bir birim arzeder.

Amerikamız, oldukça homojen bir grup ülkeden oluşmuştur. Arazisinin birçok bölümlerinde BD teknelci sermayesi kesin bir üstünlüğü sürdürmektedir. Kukla hükümetler, ya da en iyi hallerde zayıf ve korkak idareciler Yanki efendilerinin buyruklarına karşı çıkmaya güçsüzdürler. Birleşik Devletler politik ve ekonomik egemenliğinin hemen hemen zirvesine ulaşmıştır. Daha fazla zor ilerler. Durumdaki her değişme bir gerilemeye yol açacaktır. BD politikası ele geçirilmiş olanların sürdürülmesidir. Şu anda onların hareket çizgisi, ne tipte ortaya çıkmış olursa olsun kurtuluş hareketlerine göz dağı vermek amacıyla kuvvet kullanmaya inhisar ediyor.

«Başka bir Küba'ya izin vermeyeceğiz» şiarı, Dominik Cumhuriyetine yapılan müdahale, veya ondan önce Panama'daki katliâm gibi tecavüzleri bir misilleme tehlikesi olmadan yapmak inkânını ve Amerikada Yanki kıtalarının, egemen rejiminin BD çıkarlarını tehlikeye atacak şekilde değiştirilebileceği herhangi bir yere müdahaleye hazır olduğu açık ihtarı içinde saklıyor. Bu politika hemen hemen mutlak bir ceza muafiyetini haizdir. Halkın sevmemesine rağmen OAS uygun bir maskedir. Birleşmiş Milletlerin etkisizliği trajik olduğu kadar gülünçtür de. Bütün Amerikan ülkelerinin orduları, kendi halklarını ezmek üzere müdahaleye hazırdır. Uluslar arası Cinayet ve İhanet, gerçekte örgütlenmiştir. Öbür yandan, mahallî burjuvaziler emperyalizme karşı koyma yeteneklerini, o da var idiyse, büsbütün yitirmiş ve destede son iskambil kağıdı haline gelmiş bulunuyorlar. Başka şıklar yoktur: Ya sosyalist bir devrim ya da yalancık-tan bir devrim.

AS YA

Asya birçok başka özellikleri olan bir kıtadır. Bir takım Avrupa sömürgeci güçlerine karşı yapılan kurtuluş mücadelesi, az çok ilerici hükümetlerin kurulması ile sonuçlandı. Bunların en son gelişmeleri kimi durumlarda ulusal kurtuluş ana hedeflerinin sağlanmasını öbürlerinde ise pro emperyalist tutumların benimsenmesine doğru bir gerilemeye sağlamıştır.

Ekonomik bakımdan Birleşik Devletlerin Asya'dan kaybedeceği pek az, kazanacağı çok şey vardır. Bu değişiklikler onun çıkarlarına uygun düşmüştür. Diğer yeni sömürgeci güçlerin atılması ve ekonomik bakımdan yeni eylem alanlarına sızmak uğrunda mücadele, bazan doğru-dan doğruya, ara sıra da Japonya aracılığı ile yapılmaktadır.

Fakat özellikle Hindi Çini'de Asya'nın en önemli bazı özelliklerini oluşturan ve tüm BD askerî stratejisinde kesin bir rol oynayan özel politik koşullar vardır.

Emperyalistler Çini, hiç olmazsa Güney Kore Japonya, Taiwan, Güney Vietnam ve Thailand aracılığı ile kuşatıyorlar.

Bu ikili durum, yani Çin Halk Cumhuriyetinin askerî bakımdan kuşatılması gibi önemli stratejik bir çıkar ile, onların henüz hâkim olmadıkları en büyük pazarlara sızma işi, Asyayı bugün Vietnam savaş bölgesinin dışındaki zahiri istikrarına rağmen, dünyanın en patlamaya hazır bölgelerinden biri haline getiriyor.

Orta Doğu coğrafya bakımından bu kıtaya dahil olmakla beraber, kendine özgü çelişkileri bulunan ve etkin bir şekilde mayalanmakta olan bir yerdir. Emperyalistlerin arka çıktıkları İsrail ile o bölgenin ilerici ülkeleri arasındaki soğuk savaşın daha ne kadar süreceğini kestirmek imkânsızdır. Bu da dünyada bugün patlama tehlikesi gösteren volkanlardan bir başkasıdır.

AF R İ K A

Afrika yeni sömürgeci istilâ için hemen hemen bakir bir topraktır. Yeni sömürgeci güçleri daha önceki mutlak imtiyazlarından bir dereceye kadar vazgeçmeye zorlayan değişmeler olmuştur. Oysa bu değişiklikler yavaş yavaş yapıldı mı, sömürgecilik, ekonomik durum bakımından aynı etkileri olan yeni sömürgecilik biçiminde devam eder.

Birleşik Devletlerin bu bölgede sömürgeleri yoktur ama, şimdi ortaklarının timarlarına sızma gayretindedir. Birleşik Devletler emperyalizminin stratejik planları bakımından Afrika uzun vadeleri bir hazinayı teşkil ediyor. Onun şimdiki yatırımları, sadece Güney Afrika Birliğinde önemlidir, öbür emperyalist güçlerle şiddetli bir rekabetin şu ana kadar barışçı bir tarzda yer aldığı Kongo, Nijerya ve öbür ülkelerde BD'nin sızması hissedilmeye başlanmıştır.

Kendi tekellerinin muazzam kâr ya da büyük hammadde rezervleri aradıkları dünyanın her noktasına BD'nin uydurma müdahale hakkı ötesinde, şimdiye kadar savunulacak büyük çıkarları burada yoktur.

Bütün geçmiş tarih halkları kısa ya da uzun zaman dönemi içinde kurtarma olanakları konusundaki kaygılarımızı haklı çıkarıyor.

Afrıkayı tahlil etmeye koyulursak, göreceğiz

ki, Gine, Mozambik ve Angola gibi Portekiz sömürgelerinde mücadele nisbeten şiddetli olarak, Gine'de somut bir başarıyla, öbür ikisinde de değişken sonuçlarla yürütülüyor. Kongoda Lumumba'dan sonra gelenlerle Çombe'nin eski suç ortakları arasındaki kavgaya gene tanık olmaktadır. Savaş hâlen gizli olmakla birlikte kendi çıkarları için ülkenin büyük bölümünü «yatıştırmış» bulunanlar arasında şu anda Çombe'nin lehinde görünüyor.

Rodezya'da farklı bir sorun var: İngiliz emperyalizmi, iktidarı şu anda kanunsuz olarak sürdüren beyaz azınlığın eline vermek için her çareye baş vurmuştur. İngiltere'ye göre çatışma kesinlikle gayri resmidir. Kelimenin tam anlamı ile riyâdır diyebileceğimiz diplomatik maharete sahip bulunan bu Batılı ülke, Ian Smith hükümetinin almış olduğu tedbirler karşısında hoşnutsuz bir tavır takınıyor. Kurnaz tutumu, kendi peşinden giden bazı Commonwealth ülkeleri tarafından destekleniyor, ama, Siyah Afrika'ya dahil bir grup ülkenin saldırısına uğruyor. Bu, onların İngiliz emperyalizminin ekonomik uşakları olup olmadıklarına bağlı oluyor.

Milliyetçilerin isyancı çabaları başarılı olsaydı, ve de bu hareket komşu Afrika uluslarının etkin desteğini görseydi, Rodezya'daki durum son derece patlayıcı olabilecekti. Fakat şu an için bütün bu sorunlar BM, Commonwealth ve OAU gibi zararsız örgütlerde tartışılmaktadır.

Afrika'nın sosyal ve politik evrimi bizi, kıta çapında bir devrimi ummaya götürmüyor. Portekizlilere karşı kurtuluş mücadelesi zaferle sonuçlanmalıdır. Fakat emperyalizm alanında Portekiz pek az şey ifade ediyor. Devrim bakımından önem taşıyan karşılaşmalar, tüm emperyalist aygıtı tehdit edenlerdir. Fakat, bu üç Portekiz sömürgesinin kurtuluşu ve bunların devrimlerinin sağlanması uğrunda mücadele-mizi durdurmamız anlamına gelmez.

Güney Afrika ya da Rodezya'nın siyah halk yığınları gerçek devrimci mücadelelerine başladıkları zaman Afrika'da yeni bir çığır açılacaktır. Egemen oligarşilerin ellerinden dürüst bir hayat sürme haklarını kurtarmak üzere bir ulusun yoksul halk yığınları ne zaman ayaklansalar bu böyledir.

Şimdiye kadar askerî darbeler birbirini takip ediyor, bir grup subay bir başkasının ya da kendi dar kastlarının veya onu gizli gizli yöneten güçlerin menfaatlerine artık hizmet etmeyen bir idarecinin yerine geçiyor. Oysa büyük halk hareketleri olmuyor. Kongo'da bu özellikler, Lumumba'nın anısının verdiği ilhamla kısa süre ortaya çıktıysa da geçen aylar içinde bunlar güçlerini yitirmekteydiler.

Asya'da durum görmüş olduğumuz gibi, patlayıcıdır. Sürtüşme noktaları sadece savaşın olduğu Vietnam ile Laos değildir. Kamboçya da böyle bir noktadır. Burada dolaysız bir Amerikan saldırısı her zaman başlayabilir. Thailand, Malaya da böyledir ve tabii, gericiler iktidarı ele geçirdiklerinde Komünist Partisinin yokedilmesine rağmen son sözün söylenmiş olduğunu varsayamayacağımız Endonezya da böyledir. Keza, doğal olarak Orta Doğu da.

Gelecek Hafta
LATİN AMERİKA

Patrice Lumumba 17 Ocak 1961'de emperyalizmin Kongo'daki ajanları tarafından öldürülmüştür. Afrika'daki kurtuluş savaşlarının bayrağı haline gelen Lumumba'yı saygıyla anıyoruz.

Patrice Lumumba

(1925 - 17 Ocak 1961)

«Beni öldürecekler çocuklar. Gandhi gibi öleceğim. Eğer yarın vurulursam bana ateş eden Afrikalı'nın eline silâhı bir beyazın verdiğiinden hiç şüphenez olmasın başladığım işi siz yürütürsünüz.»

«... Kutsal amaca varmak için girişilen savaşta engel olamazsınız dedi. Beni öldüreceksiniz, biliyorum. Ama haklıyım ben, dedi. Siz ihanet ettiniz Kongo'ya. Siz sömürgecilere satılmış kölelersiniz. Yarın sizi yargılayacak olan halka karşı gelemesiniz, dedi. Çombe haykırdı o zaman. Godefroid Munongo deliye dönmüştü. Süngüyü usulca sapladı göğsüne Lumumba'nın. Kan fışkırmadı hemen. Lumumba, başı arkaya devrilmemiş, dizleri üzerine düşmüştü. Yüzbaşı o zaman ateş etti işte...

Öldü Lumumba, öldü. Biz öldürdük onu, hepimiz öldürdük. Kalbini ve ciğerlerini Çombe'nin askerlerine, paralı askerlere yedirdiler. Başını Kalonji'ye yolladılar. Ama Kalonji almadı. Başı nerede şimdi Lumumba'nın? Nerede? Halk haklı, nerede? Kimse inanmıyor onun Mobutu'ya, Munongo'ya, Çombe'ye, Kasavubu'ya yenildiğine.

Nereye gömdüler Lumumba'yı? Bir ağacın altına gömmüşler. Bilmiyorlar ki şimdi Katanga'da, Kasai'de, Kongo'da her ağaç yeni bir dinin Kâbesi olacak...» (1)

17 Ocak 1961'de bağımsız Afrikanın sembolü Patrice Lumumba'nın hunharca öldürülmesinin tek tanığı, Katanga eski Haberleşme Bakanı Luc Samalenge, bir ay sonra, olayı böyle anlatıyordu. Bu tek tanık da, 1961 Şubatında, Çombe'nin İç İşleri Bakanı Munongo'nun emriyle hapsedilmiş, Kasım ayında ise, gazete haberlerine göre, bir av kazasına (!) kurban gitmiştir.

13 Şubatta, olay resmen açıklandığı zaman, Çombe ve Munongo, hiç sıkılmadan, Lumumba ile arkadaşları Okito ve Mpolo'nun kaçarken, köylüler tarafından yakalanıp linç edildiklerini söylüyorlardı. Munongo şunları dahi ekleyebiliyordu: «... Kabahat kendilerinin. Yüzde yüz hükümetimizi destekleyen bir bölgede kaçıp da nereye gidecekler? Beni tanırırsınız, size gerçeği olduğu gibi anlattım. Şimdi bize üçünü de siz öldürdünüz diyecekler; isbat etsinler.»

Cinayeti kendi elleriyle işlemiş bir kaatilin, bu kadar pervasız konuşabilmesi ne derecede hunhar ve küstah olduğunu gösteriyor. Lumumba'nın can düşmanı olan bu Katanga derebeyi, Mısırî adında zalim bir esir tüccarının torunuydu. Çombe'ye gelince, onu herkes tanır. Uluslararası üne sahip bir kişi... İsmi, özel isim olmaktan çıkıp, «satılmış, namussuz, vatan hâni» anlamında kullanılan bir çeşit «isimden yapılma sıfat» haline gelen bir kişi... Hattâ «Çombeleşmek» diye fiil bile var. Bir ülkenin yöneticileri, kendi milletinin değil de yabancı yararlarının savunuculuğunu yapmaya başladığı, kendi öz haklarına güvenmeyip, dış destek ve yardımlara bel bağladığı ülkedeki yabancı üsleri «üs yok-tesis var» gibisinden tekerlemelerle savunmaya çalıştığı zaman, onlar için, «Çombeleşmeye başladı» diyorlar ve o ülkede bağımsızlık için tehlike çanları çalmaya başladığını ifade etmiş oluyorlar.

İşte bu Çombe, korkunç olaydan üç yıl sonra, kendini temiz çıkarabilmek için, Belçika'da çıkan «Pourquoi Pas» dergisine şu masalı anlatıyordu:

— Öyle bir dövmüşler ki uçakta, Lumumba ile arkadaşlarını, Elisabethville'e geldikleri zaman kendilerini can çekişir durumda bulduk. (Hava alanında çekilen resimler bunu yalanlıyor). Derhal Kasavubu'ya telefon edip durumu bildirdim. Devlet Başkanı «ölürlerse oraya bir yere gömün, bir daha da lâfını etmeyin» dedi. İlk önce Okito öldü, sabahın saat üçünde. Sonra Lumumba, sonra da Mpolo.»

Tunus'ta çıkan «Jeune Afrique» dergisinin bir muhabiri Madrit'de yakalıyor Çombe'yi ve soruyor:

— Peki, diyor, siz 3 yıl önce Lumumba'nın iki arkadaşı ile birlikte kaçtığınızı, sonra da her üçünün köylüler tarafından öldürüldüğünü söylemişsiniz. O zaman mı yalan söylediniz, şimdi mi yalan söylüyorsunuz?

Çombe bu. Sıkılmak mı var?

— O zaman, demiş, yalan söyledim.

— Doğruyu söyleseydiniz daha iyi olmaz mıydı? Herkes suçu size yüklemeydi.

— Doğruyu söyleseydim iç savaş çıkardı Kongoda, demiş Çombe.

Sanki iç savaş çıkmamış Kongo'da...

Bugün, bütün Afrikanın malı olmuştur Patrice Lumumba. Afrikanın bağımsızlık savaşının bayrağıdır artık... Üzerine ağıtlar yakılır. Adına bulvarlar açılır. Afrika barlarında Lumumba için yazılmış bolerolarla, ça ça çalarla, rumbalarla dansediyor gençler. Ve onun adı geçince «Vive Lumumba Patrice!» diye bağırıyorlar.

Bütün bir kıt'anın bağımsızlık mücadelesinin sembolü olan Lumumba nasıl bir insandır? Diğer büyük devrimci liderlere benzer yanları var mıdır? Hemen söyleyelim ki hayır! Ne büyük devrimcilerin uzun, yorucu, teorik çalışmaları, ne de bütün hayatı boyunca, keskin, örgütlü bir devrimci mücadelenin içinde olmaktan doğan disiplinli hareket etmek, «satranç oynar gibi yaşamak» alışkanlığı...

Bunların ikisi de yoktu Lumumba'da. Coşkun bir hürriyet savaşçısıdır o. İçinden geldiği gibi davranır. Tedbirli falan olmaya pek aldırmaz. Kongo'nun bağımsızlık savaşını kesin olarak etkileyecek olan, kurtuluşuna ramak kaldığı anlardaki tarihi fırsatları değerlendirmekten kaçınışını okurken insan kahrolur.

Bir düşünün; Mobutu ve Kasavubu iktidarı ele geçirmişlerdir, Lumumba'nın yardımcısı Gizenka, Stanleyville'de yeni bir hükümet kurmuştur. Lumumba ve arkadaşları ayrı yollardan oraya gitmeğe karar verirler. Lumumba karısı ve çocuğunu alır yanına, bir otomobile yola çıkarlar. Bir Stanleyville'e varsa, tekrar bütün ülkeyi ardında toplaması işten bile değil onun için... Fakat yol üzerinde bir kasabaya uğrarlar. Bakar ki kalabalık var. Lumumba tam 4 saatini harcar orada halkla konuşmak için. En kıymetli dört saatini... Ve üstelik de kalabalık arasına karışan bir papaza lâf atar: «İşte, der, bu adamlar savaşıyor bizimle» Bozulan papaz, hemen oradan sıvışır ve postaneye gidip, Leopoldville'e bildirir Lumumba'nın orada olduğunu. Oysa o sırada Leopoldville'deki Gizli Güvenlik

örgütü Lumumba'nın Acre veya Kahire yoluyla Moskova'ya kaçtığını sanırmış. Bir helikopter gönderip izini bulurlar Lumumba'nın. Bu sırada onlar, otomobile Sankuru ırmağı kıyısına varmışlardır. Karşı kıyı onun kendi eyaletidir artık. Orada kendisine kimse ilişemez. Fakat ırmağı geçirecek motorlar karşı kıyıda duruyorlar. Seslenirler, çağırırlar E.mir aldık der motorcular. Emir aldık, çalışmıyoruz. Lumumba, durumu anlamak için bir pirog'la karşı kıyıya geçer tek başına. Niçin tek başına da, karısı ve çocuğu ile beraber değil? Öyle işte, tek başına geçer karşıya. Motorcular diretilir ve en sonunda çıkartırlar baklayı ağızlarından: «Efendim derler, biz emir aldık. Yalnız Lumumbayla arkadaşlarını geçireceğiz bu tarafa. Başkasını geçirmeyeceğiz.»

— Tamam öyleyse der Lumumba. Lumumba benim işte. İnanmazlar, resimlerine benzetemezler. Ve onları karşıya geçmeye ikna edinceye kadar Lumumba tam 3 saat daha kaybeder. Nihayet motora bindiklerinde, Mobutu'nun askerleri karşı kıyıya varırlar ve karısıyla çocuğunu yakalarlar. Bu sefer motorcular yalvarır: «Gel Patrice, gitme karşı kıyıya. Biz seni saklıyalım. Git doğuya, kur cumhuriyetini.»

Lumumba razı olmaz. Karısını ve çocuğunu cellâtların eline bırakamaz der. Sanki teslim olmakla durumda değişiklik olacaktı gibi... İşte böylece, sonuna varılmadıkça ne olacağı anlaşılamayan, inanılmaz bir macera filmi sırası içinde zincirleniyor olaylar...

Belki bunlar olayların hissî yanısı... Belki «determinist» bir açıdan bakınca olaylara Sartre'a hak vermekten başka yapılacak bir şey yok:

«Lumumba bir iktidar değişikliğinin adamıydı. Diyor Sartre. Hemen sonra yok olması gerekiyordu. Çünkü Lumumba yeni-sömürgecilğe karşıydı. Klâsik sömürgecilik rejimi, şefleri, ağaları, emirleri, büyücüleri nasıl satın almışsa bu rejim de yeni ülkelerin burjuva sınıfı içinde satın alacak yeni efendiler arar. Emperyalizme, kendi sınıfının çıkarlarını batılı şirketlerin çıkarlarına bağlamayı bilecek kadar şuurulu bir yönetici sınıf gereklidir...»

Lumumba'nın kendine özgü bir yanı da, başlangıçta, 1955-56 yıllarında, yalnız politik bağımsızlık için savaşan, geri kalmış ülkelerin kalkınması üzerine köklü bir görüşü olmayan, idealist ve iyimser bir liberal parti politikası ile ortaya çıkmış olması ve olayların içinde çok kısa zamanda çok büyük gelişme göstermesiydi. 1955'de Belçika Liberal Partisinin, Stanleyville kolunu kuran, Belçikalılarla işbirliğine taraftar insan, 1960 yılı sonunda, Hardy cezaevinde kendisiyle beraber tutuklu olan arkadaşlarına şu unutulmaz sözleri söyleyecekti:

«Beni öldürecekler çocuklar. Gandhi gibi öleceğim. Eğer yarın vurulursam, bana ateş eden Afrikalının eline silâhı bir beyazın verdiğiinden hiç şüphenez olmasın. Başladığım işi siz yürütürsünüz.»

1925 yılında, Sankuru eyaletinde, Katakombe köyünde doğuyor Patrice. Babası onu bir ka-

Patrice LUMUMBA

tolik okuluna veriyor. Kısa zamandan kovulur oradan. «Allahın beyaz olduğunu iddia eden» bir papazla tartışmıştır. Daha sonra Kindu şehrine gider ve bir kalay işletmesinde iş bulur kendine. Kısa zamanda kendini sevdirir etrafına; uyanıklığı, ileri görüşlülüğü ile sivrilir. Leopoldville'de çıkan gazetelere yazılar gönderir.

Belçikalılar için örnek bir Kongoludur artık. Ken disine, Avrupalılar ile eşit haklar sağlayacak bir «vatandaş belgesi verirler. Patrice de kendini bir müddet Belçikalı sanır; Kongonun kalkınması için tek çıkar yol Belçikalılarla işbirliğidir onca. Fakat zamanla gerçeğin hiç böyle olmadığını, Kongoda yerleşmiş beyaz «kolon» ların sömürgecilik şartlarını değiştirmeye hiç de niyetli olmadıklarını, siyahlara hayvan muameleleri ettiklerini görür. Olaylara bakış açısı değişmektedir artık. PTT'de görevli olarak önce Leopoldville'de, sonra Stanleyville'de çalışır. Bir yandan da 1956'dan itibaren Kongo'da bağımsızlık akımları gelişmekteydi. De Gaulle'un Fransız sömürgecilerine politik bağımsızlık vererek ekonomik ilişkileri eskisi gibi yürütme çabaları Kongo'da ilgiyle izleniyordu. Kongo'da kurulu partiler ise kabilecilik esaslı üzerine şekillenmişti. Kasavubu'nun partisi olan ABAKO en önemlileriydi. Lumumba, 5 Ekim 1958 de, arkadaşları ile birlikte, Kongo Ulusal Hareketi (M. N.C.) partisini kurdu. Bundan sonraki dönem,

Lumumba'nın yaşantısında en yoğun ve hızlı geçen bir dönemdi. 8 Aralık'da Acra'da, Nkrumah'ın tertiplelediği «Afrika Halkları Konferansı» na katıldı. Bu konferans, Lumumba üzerinde çok olumlu etki yaptı. Artık sorunları, Kongo'nun da üstüne yükselerek Afrika ve sömürgecilik açısından incelemeye başladı. Aynı ayın 28'inde Leopoldville'de M.N.C. nin tertiplelediği mitinge 10 bin kişi katıldı. Bundan sonra mitingler ve olaylar birbirini kovaladı. Lumumba, Kongo'nun bağımsızlık hareketinin lideri olmuştur artık.

Brüksel'de bir seri konferans verdi ve en geç 1961 yılına kadar bağımsızlık verilmesini istedi. 1959 da, halkı isyana kıskırttığı gerekçesiyle, tevkif edildi. Kendisi hapisteyken partiye Adula ve Mobutu bakıyordu. (Bu Mobutu, Lumumba'nın elinden tutup yetiştirdiği ve sonradan kendisini kalleşçe ölüme yollayan bugünkü devlet başkanı Mobutu'dur.)

Lumumba hapisteyken, Brüksel'de toplanan konferansa katılan Kongo'lu delegeler, o olmadan görüşmeye başlamayacaklarını söylediler. Bunun üzerine hapisten, yalınayak, çıkarılıp uçak alanına götürüldü. Arkadaşları bir elbise satın aldılar, giydi ve Brüksel'e gitti. Bu konfe-

rans'ta Kongo'nun 30 Haziran 1960'da bağımsızlığa kavuşması ve o zamana kadar 6 Kongolunun, genel valiye yardım etmesi kararlaştırıldı. Bu 6 kişiden biri de Lumumbaydı. Mayıs'da yapılan seçimleri büyük çoğunlukla M.N.C. kazandı; 30 Haziran 1960 da bağımsız olan Kongo'nun ilk başkanı Lumumba, dinleyenlerin çığınca alkışladıkları, fakat Belçika kralı Baudoïn'ı buz gibi donduran bir demec verdi. Belçikalılar artık Lumumba'yı istedikleri gibi kullanamayacaklarını anlamışlardı. Yeni-sömürgeciliğin aradığı adam değildi o. Bundan sonra devamlı uğraştılar onu devirmek için. Bağımsızlığın ilânından 12 gün sonra, Çombe, Katanganın Kongodan ayrıldığını ilân etti.

Katanga Kongonun en zengin eyaletidir, bütçenin yüzde 65'ini karşılar. Toprağı çeşitli madenlerle doludur. Kobalt, bakır, kadmium, uranium vs. Bu madenleri Yüksek Katanga Maden Birliği işletir. Birliğin 1965 yılı kârı 70 milyon dolardır, yani 700 milyon Türk lirası. «Çombeyi, yaratan, besleyen kullanan bu maden birliğidir. Sonradan Kasavubu ile Mobutu'yu satın alıp Lumumba'yı devirtten de aynı şirkettir. Şirketin sermayesi şöyle dağılıyor:

Tanganyika Concessions Limited	% 14,5
Katanga Özel Komitesi	% 25,1
Katanga Şirketi	% 1,5
Société général de Belgique	% 4,5
Bankalar ve çeşitli özel şirketler	% 54,4

Çombe bu «Maden Birliği» ni şöyle anlatıyor: «Siz bilmezsiniz bu Maden Birliğini. Ne kurnazdır o Maden Birliği'nin adamları... Ben iktidar dayken rahat rahat paralarını dışarı çıkartabiliyorlardı. Memnundu hepsi. Yeter bu onlara. Politikaya boşverir onlar. Şimdi Leopoldville hükümeti ile anlaşmalar, yüzüme bakmıyalar benim. Altı aydır Madritteyim, inanın, bir kere gelip merhaba demediler...» Gerçekten de Maden birliği paçavra gibi fırlattı attı Çombeyi. Madrit de aramadığı gibi, Cezayir'de hapsedilince de hiç umursamadı, şimdi has adamları Mobutu onların... Lumumba'nın eliyle yetiştirdiği ve onu Katangaya ölüme gönderen, Mobutu... 3 ay önce, bir diğer eski arkadaşı, Lumumba kabinesinin Milli Eğitim Bakanı Pierre Mulele'yi affedildi diye kandırıp, yakalayan ve sonra idam eden Mobutu.

İnsanın içini bir sıkıntı, bir tiksinti kaplıyor bunlara baktıkça. Duyduğu infialı ifade etmekten aciz kalıyor insan. Fakat bir de, Lumumba'nın Hardy cezaevinde ölümü beklerken, karısına yazdığı veda mektubunun sonuna bakın:

«..... Kutsal ilkeleri hiçe sayıp, köle olarak yaşamaktansa başım dik, ülkemin geleceğine olan güvenim ve derin inancım sarsılmadan ölümü seçiyorum. Tarih bir gün son sözünü söyleyecektir elbette. Ama bu tarih, Birleşmiş Milletler'de, Vaşington'da, Paris'de veya Brüksel'de okutulan tarih değil, sömürgecilikten ve onların kuklalarından kurtulan ülkelerde okunan tarih olacaktır. Kendi tarihini yazacaktır Afrika. Sahranın kuzeyinde ve güneyinde zafer ve onurla dolu bir tarih olacaktır bu.

Bana ağlama hayat arkadaşım, ben bu kadar acı çeken ülkemin bağımsızlığını ve özgürlüğünü nasıl koruyacağını biliyorum. Yaşasın Kongo! Yaşasın Afrika!»

PATRİCE

(Bu yazı Ataç yayınlarından çıkan Dr. Topuzoğlu'nun Kongo Kurtuluş Savaşı adlı kitabından yararlanılarak hazırlanmıştır.)

Taşradaki Toplumcular ve Taşranın ihtiyaçları

N. GERÇEKÇİ

Toplumcuların temeldeki ciddi ayrılıklar yüzünden bölük pörçük oldukları bir zamanda, daha doğrusu gerçek devrimcilerle sahtelerinin ayrıldığı bir dönemdeyiz. Böyle zamanlarda, eylemin bu meseleleri ikinci plana düşmekte ve bu konudaki görüşler fazla dikkat çekmemektedir. Buna rağmen, gürültü patırdı arasında düşünmemiz gereken bir iki önemli noktayı belirtmek gerekecek.

Son yıllarda, hep biliyoruz, alabildiğine toplumcu kitap yayınlıyor. Bunların çoğu çeviri. Ve temel kitaplar, bilimsel, ciddi kitaplar. Belli bir kafa kültürüne sahip; toplumsulukta belli bir teorik eğitime başlamış ya da başlamak durumunda olan aydın takımının ve işçilerden bazılarının okuyup anlayabileceği kitaplar. Karanlıklar içinde uyuyanların, ya da karanlıklar içinde yavaş yavaş uyanmak durumunda olanların, orta öğretim basamaklarındaki öğrencilerin, köylülerin, işçilerin, kısacası sömürü altındaki halktan kimselerin anlayamayacağı kitaplar. Pahalılıkları yüzünden ise halkın elini uzatamayacağı kitaplar. Ve çoğu çeviri olduğu için, bizim somut meselelerimize doğrudan doğruya ışık tutmayan kitaplar. Durum bu olunca, halkın teorik eğitiminin pratikte en önemli araçlarından yoksunuz demektir. Gazete ve dergilerin de yetersizliği, toplumcu düşünceye kapalı olduğu kabul edilirse, halkın toplumcu eğitimi tam bir çıkmazda demektir.

Yapılacak olan nedir? I) Toplumcu yayınevleri ya da toplumcu örgütler halka toplumsuluğunun pratik ve teorik meselelerini kolayca anlayabilecekleri ucuz ve çok sayıda küçük cep kitapları yayınlamalıdır. II) Bu kitaplar mutlaka somut meseleleri de ele almalı, Türkiye'deki sömürü düzenini belgelerle, istatistiklerle kalın çizgileri ile anlatmalıdır. III) Bu kitaplar uyurma ve propaganda niteliklerine sahip olmalı ve elden geldiği kadar, halen toplumda olmakta olan somut olayları da işlemelidir. IV) Bu kitaplar bir yandan bütün ülkenin her yanında okunabilecek şekilde hazırlanmalı, öte yandan da bölgelerin somut meselelerini ele alacak şekilde, sadece belli bir bölgede, belli bir meselede, o bölgenin halkının eğitimi için hazırlanmalıdır. V) Bu kitaplar elden geldiği kadar şekil, resim, şema gibi anlayayı kolaylaştıracak tipte olmalı ve ucuz kâğıtlara iri harflerle yazılmalıdır. VI) Fiyatı elden geldiği kadar düşürerek çok sayıda insanın okuması sağlanmalıdır. VII) Kitaplar hazırlanmasını toplumcu kişiler, örgütler yapmalı, yayınevlerinin, sendikaların, dergi ve gazetelerin müşteri ve üyelerine arasına bedava olarak dağıtılmalıdır. VIII) Kitapların elden ele dolaşarak daha fazla kimse tarafından okunması için gereken uyurma yapılmalıdır.

Bu saydıklarımın daha başka ve önemli maddeler de katılabilir. Bu değil önemli olan, önemli olan buna şiddetle ihtiyaç olduğudur. Elden ele dolaşacak küçük kitapçıklar, broşürler herkes tarafından kolayca alınıp okunabilmeli, anlaşılabilmeli.

Vitrinleri süsleyen cicili bicili pahalı kitaplar yanında, «halka ucuz, halk kitabı sunmak» kaçınılmaz bir ihtiyaçtır. Bunu taşradaki toplumcular kadar iyi anlamak zorundayız.

Geçen Martta yapılan FKF ikinci olağan kurultayında bilimsel sosyalizmi savunanlar yönetime gelmiş, ancak daha sonra oportünist parti yöneticilerinin işine gelmeyen bu yönetimci ideolojik görüşleri ve bunun gerek tirdiği eylem yolunu izlemeleri sebebiyle oportünizmin hücumlarına hedef olan bu arkadaşlar neyi savunuyordu?

«Türkiye'de MİLLİ DEMOKRATİK DEVRİM yapılmadan sosyalist devrime geçilemez.»

Düşürülme olayından sonra örgüt içindeki devrimci kanat gelişmesine devam etti. Buna paralel olarak da örgüt dışında bu görüşe katılanların sayısı çoğaldı. Bu örgüt dışı birikim daha çok İstanbul'daydı. Eğer üçüncü olağan genel kurulda devrimci görüşü benimsiyenler, tek başlarına yönetime gelseydi, örgüt dışı birikimin örgüte katılması ve sosyalist gençliğin devrimci ilkeler etrafında ve tartışmaya açık bir örgütte birleşmesi, güçlenmesi gelişimin olağan sonucu olacaktı. Tartışmaya açık diyorum, çünkü bugüne kadar ki yöneticiler kendileri gibi düşünmeyenlere iyi niyetli davranmamışlardır. Küçük burjuva çekingenliğiyle devrimci ilkeler etrafında örgüt içinde tartışma orta-

cağız. Güçlü olduğumuz zaman da güç birliğine gideceğiz.»

Yukarıdan beri sözünü ettiğimiz tartışmaya açık bir ortamda ve devrimci ilkeler etrafında tüm sosyalist gençliğin bütünlüğünü yeni yönetimin sağlayıp sağlamayacağını önümüzdeki günler gösterecektir...

Burada bu konuyu kesip asıl amacım olan tınına geçmekte yarar görüyorum. son kurultaydaki teorik tartışmaların an-

Örgüt içindeki devrimci muhalefet ikinci kurultaydaki teziyle üçüncü kurultaya geldi. Fakat bu görüşün karşısında olanlar, bu kez kendi görüşlerinin iflâs ettiğini görünce yön değiştirdiler. Ve şöyle der gibi oldular:

«Biz zaten söylüyorduk. MİLLİ DEMOKRATİK DEVRİM yapılmadan sosyalist devrime geçilemeyeceğini...»

Fakat gene tartışmalar neticesinde teorik tutarsızlıkları ortaya çıktı. Bu kez ortaya çıkanları şöyle oldu:

«Biz önce sosyalistlerin sayısını çoğalta-

sosyalist literatürde terimler ve kavramlar

3. diyalektiğin üçüncü çizgisi : Nitelik değişikliği — Devrim

Basit miktar artma ya da eksilmelerine nicelik değişikliği (kemiyele değişikliği) diyoruz. Isıtılan suyun sıcaklığının 100 dereceye doğru yükselmesi ya da soğutulunca sıfıra doğru inmesi gibi.

Nitelik değişikliği (keyfiyet değişikliği) bir nitelikten ötekine, bir durumdan başka bir duruma geçiştir. Örneğin 100 derecedeki suyun sıvı halinden birdenbire su buharı olması, gaz haline geçişidir.

Diyalektikçi gelişme sürecini basit bir büyüme süreci gibi almaz. Gelişme süreci, anlamsız gizli nicelik değişikliklerinden, görünen, açık, köklü değişikliklere, nitelik değişikliklerine varan bir süreçtir. Nicelik değişiklikleri kademe kademe, yavaş yavaş olurlar, nitelik değişiklikleri ise çabuk, ani, birdenbiredirler ve bir durumdan başka bir duruma sıçrama halinde meydana gelirler. Nitelik değişiklikleri olumsal değil zorunludurlar. Hissedilmez, dereceli, yavaş yavaş değişiklikleri birikiminin sonucudurlar. Suyun ısıtılmasıyla suda meydana gelen nicelik değişiklikleri birikimi belirli bir noktada 100 derecede birdenbire nitelik değişikliği sonucunu verir, su buharlaşır.

Diyelim ki bir ev, hava şartlarının vb. et-

Diyalektiğin Kanunları (II)

kiysile yıldan yıla eskimektedir. Bu eskime yavaş bir nicelik değişikliğindedir, açıkça gözle görülmez. Ve bir an gelir ev birdenbire yıkılır taş yığını haline gelir Nitelik değişikliği.

Toplumda da devrim (hareket) nicelik değişikliklerinden nitelik değişikliğine doğru işler.

Toplumun niteliğini değiştirmesi (transfomasyonu) de böyle yavaş niceliksel süreçlerle hazırlanır.

Diyalektik yöntem devrimin (hareketin) iki biçim aldığını öğretir: devrimin evrim sağlayan biçimi, devrim yapan biçimi.

Demek ki devrim (nitelik değişikliği) bir evrimin (nicelik değişikliğinin) zorunlu bir tarihi ürünüdür.

Evrim devrimi hazırlar, onun için elverişli ortamı yaratır. Devrim ise evrimi tamamlar, onun devrimden sonraki aksiyonuna katkıda bulunur.

Oysa Türkiye'de sınıflar ve bu sınıfların emperyalizm ve işbirlikçileriyle müttefik durumunda olan diğer güçlerle ilişkileri iyi saptandığında bu dönemde ne yapılması gerektiği daha da durulaşır. Sosyalizmi öğretip güçlenmek?... Ama kime, nasıl?... Şehir ve köy proletaryası ve yarı proleter unsurlara ise evet... Bilinçlendirimin şekli devrimci teorinin ışığında pratikte saptanır. Fakat bunu yaparken emperyalizm ve müttefikleriyle çelişir durumda olan sınıfları ihmal edip, emperyalist ideolojinin etkisine terk etmek bu sınıfları düşman edininip, emekçi sınıflar edebiyatıyla diye kör döğüşüne girmek gibi oportünist bir tutum ne ile açıklanabilir?... Oysa bu sınıfları millî demokratik devrim için saflarımızda tutmak veya hiç değilse karşımıza almamak devrimci tutumumuzun zorunlu bir sonucu olmalıdır. Devrimciler hakim sınıflardan korkup emekçi sınıfların davasından taviz vermek olan, kör döğüşüne girmek gibi bir tutumla da mücadele etmeği kendilerine görev bilirler. Gerçekten proletaryanın kendi mücadelesi içerisinde sosyalist bilince varıp hızla güçlenmesi için bu stratejinin uygulanması zorunludur. Yani içinde bulunduğumuz ortamda düşmanı iyi saptamak... Yani emperyalizme, işbirlikçilerine ve bunların müttefiklerine karşı mücadelede ara tabakaları karşı güçlerin kucağına itmemek...

Tabanı devrimci bilince almaya hazır sosyalist partimizin yöneticileri, teoriden sapsmış durumdayken devrimci gençlerin görevi doğru devrimci stratejiyi saptamaktır. Ancak böylece sosyalist partimizin tabanının kendi öz örgütüne sahip çıkmasına katkıda bulunabiliriz. Emperyalizmin zorbalık yönünde örgütlenerek komandolarla karşımıza çıktığı bu dönemde, devrimci ilkeler etrafında birlik ve beraberliğe ihtiyacımız daha da artmaktadır. Devrimci görüşü yani sosyalizme varmak için millî demokratik devrimin gerçekleşmesinin zorunlu olduğunu ittifakla karar altına alan kurultay, ideolojik bakımdan doğru yönde bir adım atmıştır. Kendilerini, çeşitli oyunlarla seçtiren veya tavsiye listeleriyle kendilerine yakın olanları seçtirme yoluna gidenlere, DUR demek zorundayız. Devrimci gençlik tavsiye listelerinden değil, devrimci düşünce ve eylemden yönetici çıkarmak durumundadır.

YAŞASIN EMPERYALİZME, ONUN İŞBİRLİKÇİLERİNE VE OPÖRTÖNİZME KARŞI SAVAŞI...

Sendikalar kanunu niçin değiştiriliyor?

Türk-İş yetkilileri ve AP'nin sendikacı milletvekilleri, 274 sayılı Sendikalar Kanunu'nun bazı maddelerini değiştirmeyi öngören bir tasarı hazırlayıp Meclis Başkanlığına vermiş bulunmaktadırlar.

Gerçekten de bu kanunda ve onun ikiz kardeşi olan 275 sayılı Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanunu'nda değiştirilmesi gereken birçok hususlar vardır. Bilhassa son zamanlarda ortaya çıkan işgaller ve grevlerin bir kısmında, hep bu kanunların boşluklarından yararlanarak işçi aleyhine çevrilen dolaplara karşı işçilerin tepkisini görürüz. Kanun boşluklarından yararlanarak, yüzlerce hattâ binlerce türedi sendika, işçi dışında ve işçi aleyhine icraatta bulunmakta, işverenlerle çeşitli kombinasyonlar hazırlamakta ve çoğu zaman kanun hükümlerinin şekli boşlukları ve idari makamların himayesinden yararlanmaktadır.

Bu şartlar altında, bu kanunlarda işçi aleyhine işleyen hükümlerin değiştirilmesi ve geçmiş uygulamalarda yüzlerce örneği görülen yolsuzlukların ortadan kaldırılması zaruret halini almıştır. Meselâ, bir işyerinde sendika grev kararı aldığı zaman, işveren isterse grev oylaması yaptırabilmekte ve ancak işçilerin çoğunluğu greve evet dediği takdirde işyerinde greve gidilebilmektedir. Ama diğer taraftan, türedi bir sendika işverenle anlaşılıp, idari makamların da himayesiyle, bir işyerinde yetki olarak sözleşme yaptığı zaman, o işyerinde çalışmakta olan yüzlerce, bazan binlerce işçi 2 yıl, hattâ 3 yıl kendilerini eli-kolu bağlı bir durumda bulmaktadırlar. Ve bunun karşısında yapabilecekleri hiçbir şey, ama hiçbir şey yoktur. Tabii «kanunsuz» diye nitelendirilen greve gitmek ve işgal gibi olaylara başvurmaktan başka...

Şu halde, ilk fırsatta yapılması gereken şey, buna bir hal çaresi bulmaktır. İlk akla gelen ve en demokratik hal çaresi de, nasıl grev için bir oylama yapılmaktaysa, aynı şekilde, toplu sözleşmenin yürürlüğe girebilmesi için de oylama yapılmasıdır.

Fakat, Türkiye'nin en büyük işçi sendikaları konfederasyonu olan Türk-İş'in yöneticileri ve işçilerin en çok oyunu alan AP'nin milletvekilleri böyle meselelerle uğraşmazlar. Ya neyle mi uğraşırlar? Getirmek istedikleri değişikliklere bir bakalım:

1 — «Sendika üyeliğinden çekilme, dilekçe ile değil, noter kanalı ile olacak...» Yani, bir işçi sendikasını beğenmeyip ayrılmak isterse, doğrudan doğruya sendikaya veya sendika ilgisine gidip istifa edemeyecek, ille de bir noter bulup para ödeyecek ve onun aracılığı ile istifa edebilecek... Dağ başında baraj inşaatında veya yol inşaatında çalışan ve sendikadan istifa etmek isteyen bir işçinin halini bir düşünün!...

2 — Bakanlar Kurulu'nun izni olmadıkça sendikalar dış yardım alamıyacaklar.» Yani, hükümetlerin tuttuğu sendikalar dış yardımlarla beslenecek, diğer sendikalara yapılacak istenecek herhangi bir dış yardım önlenilecektir.

3 — «Bir sendika adının başına «Türkiye» kelimesini ilâve edebilmesi için, kurduğu iş kolundaki işçilerin bütün yurttâ üçte birini temsil etmesi gerekmektedir.» Yani, Türk-İş'e bağlı mevcut sendikalara «millî» sendikalar hüviyetini verdirip, bundan manevî bir destek umulmaktadır. İleride de «millî» olmayan (!) sendikal hareketlerin yasaklanması için kanun teklifi getirilirse şaşmamak gerekir.

4 — «Yeni kanunla, sendikalar kanunlarına

Kanun boşluklarından yararlanarak, yüzlerce hattâ binlerce işçi aleyhine icraatta bulunmakta, işverenlerle çeşitli kombinasyonlar hazırlamakta ve çoğu zaman kanun hükümlerinin şekli boşlukları ve idari makamların himayesinden yararlanılmaktadır.

aykırı hareket edenlere 3 aydan 3 yıla kadar hapis cezası ve 100 liradan 3 bin liraya kadar da para cezası getirilmektedir.»

Bütün bunlar mevcut statükoyu sağlamlaştırmak gayretinden başka hiç bir anlam ifade etmemektedir. Statükoyu zorlamaya kalkanlara da, 3 yıla kadar hapis ve 3 bin liraya kadar da para cezası...

Getirilen değişiklik teklifleri arasında hele bir madde daha var ki görülmüş şey değil:

5 — «Millî Savunma Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Jandarma Genel Komutanlığına bağlı işyerlerinde çalışan işçiler sendika kuramayacaktır.» Bir konfederasyon işçi lehine olan müktesep haklarından vazgeçiyor. Ne denir?

Adı işçi konfederasyonu!... Adı işçi milletvekili... Ama sadece kendi durumlarını sağlamlaştırmak çareleri peşinde koşuyorlar. İşçi lehine değil, işçi aleyhine çalışıyorlar.

KISA... KISA...

Geride bıraktığımız hafta işçiler bakımından gene çok hareketli geçmiş, bir kısım grevler sona ererken, yeni yeni grev ve lokavt kararları alınmıştır:

● Teksif Sendikası ile Sümerbank arasındaki toplu sözleşme müzakerelerinin anlaşmazlıkla sona ermesi üzerine, Teksif'in aldığı grev kararına, Sümerbank lokavtla karşılık verdi. Şimdi 31 bin işçinin durumu üzerinde yüksek seviyede görüşmeler deva metmektedir.

Sümerbank yöneticilerinin bu kadar önemli bir kararı bağlı buldukları bakandan habersiz almayacakları besbellidir. Yani kararın gerisinde iktidar vardır. Ve sendikanın iddialarına göre, gerek Sümerbank'ın gerekse hükümetin bu tutumunun esas sebebi, tekstil işkolunda özel sektör elinde stokların birikmiş olmasıdır.

Sümerbank'ın lokavt kararı, Türk-İş'e bağlı sendikaları harekete geçirdi. Birçok sendikalar hem maddî, hem de manevî bakımdan Teksif Sendikasının yanında olduklarını açıkladılar. Türk - İş Genel Sekreteri Halil Tunç bu konuda çok sert bir beyanat verdi. Halil Tunç beyanatında, böyle bir lokavtın gerçekleşmesi halinde hükümetin bile düşebileceği tehdidini savurdu.

Bu arada Demirel'e arabuluculuk teklif edildi, fakat Demirel işlerinin çokluğundan bu görevi Seyfi Öztürk'e devretti. S. Öztürk başkanlığında taraflar arasında görüşmeler yapılmaktadır.

Sendikaların kararlı tutumu karşısında Sümerbank yöneticilerinin ve onların gerisindeki hükümetin gerileme gösterecekleri ve sonunda bir anlaşmaya yanaşacakları anlaşılmaktadır.

● Bir iktisadî devlet teşekkülü olan Sümerbank'ın lokavt kararının ardından, yarı-resmî Anadolu Ajansı'nın Türkiye Gazeteciler Sendikası ile İstanbul Şubesi için yürüttüğü müzakereler sonuç vermeyince, Sendika grev, Ajans da lokavt kararını basmıştır.

Anlaşılan kamu sektörü işçilere savaş açmış bulunmaktadır.

● Geçen haftanın önemli olaylarından Ulaş-İş grevi işçilerin zaferiyle sonuçlanmış, Karayolları grevi ise İş Mahkemesince «kanunsuz» görüldüğünden, işçiler işlerinin başına dönmüşlerdir. Ancak, Karayolları İşçileri Sendikası mahkemenin kararı aleyhine Yargıtay'a başvurmuştur. Şehzadebaşında Yeni Sinemadaki grev işe halen devam etmektedir.

BİRLEŞMEK Behzat Ay

Türkiye'mizde gerçek anlamda aydın güç yetişmektedir. Bu yönden çorak toprağa benzer ülkemiz. Çünkü bilime itibar etmemiş yönetenler. Bilimsel kitapları yasaklamışlar. Bilim adamlarını horlamışlar... Demagoji, yalan dolan yüzünden bilimden bile korkulur olmuştur.

Bilimsel olmayan her şey hoşgörülmede. Bilimden de canavardan korkar gibi korkulmakta. Son günlerde, sosyalistleri kötülemek için «onlar bilimsel sosyalist» gibi lâflar da ortaya atıldı. Bilimsel olan her şeye karşı olmak var ya, bilimsel sosyalistliğe de elbette karşı çıkacaklar. Önceleri sosyalizmin ütopyesine bile karşıydılar... Tarihî akışı, onlara ütopyik sosyalizmi hoşgördürmeye başladı... Ama bilimseline karşılar.

Moda, içinde burjuvalarımız tarafından «ithal» edilmekte. Ama düşünceye sınır sıkı sıkıya kapalı. Kitaplardan, bilimsel konulardan korkuyorlar; kanserden korkar gibi korkuyorlar...

Bu ortam içinde de elbette Türkiyemizde gerçek aydın güç yetişir. Bir dosttan aldığım mektupta bakın neler yazıyor:

«Küçük burjuva kökenliyim. Babam İttihat ve Terakî'nin ünlü Maliye Nâzırı Cavit Beydir. İngiliz Mektebi, Robert College, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi diplomalıyım. Paris Hukuk Fakültesinde de okudum ve doktora sınavlarımı verdim. Parise gidene değin sağıcı idim. Orada gözüm açıldı.»

Bir arkadaşın mektubundan aldığım yukarıdaki örnek de göstermektedir ki, Türkiye'de aydın güç yetişmektedir. Özgür düşünceye, bilime Türkiyemizin pencere ve kapıları iyice kapalı tutulduğu için yetişememektedir aydın. Yetişenler rastlantılar sonucunda yetişmişlerdir. Kimi de el yordamıyla... ilerleyerek, düşünerek, çeviri kitapları okuyarak ve yaşantılarının sonucu olarak yetişebilmişlerdir.

Bu kadar güçlükler içinde yetişen aydınlar, birbirlerinin değerlerini bilmelidirler. Birbirini karalama, horlama, çelmeleme çok sakıncalı bir tutumdur. Böyle tutumlar gerçek aydınların işi olmamalıdır. Yankee emperyalizmi gelmiş gırlağımıza dayanmış, yurdumuz bakımsız, halkımız yoksul, öğrencilerimiz sıkıntı içinde bunalmakta, demagoji sisi sarmış her yanımızı... Bu manzara karşısında yapılacak o kadar çok iş var ki, aydınların başını kaşıyacak zamanı olmamalı... Hele birbirine düşmek, parçalanmak, cepheyi daraltıkça daraltmak, yan güçleri küstürmek büyük hatalardır.

Bugün, birleşmeye ihtiyaç duyduğumuz gündür. Birleşmek, bütünleşmek, parçalanmamak zorundayız. Aksi halde bizi yutmak isteyen emperyalizmin ekmeğine yağ sürüvermiş oluruz. Yani yutulmamıza yardım etmiş oluruz. Bütün aydınlar, zinde güçler ve yeni uyanmakta olan herkes elele, kolkola, omuz omuza vermelidirler...

Kitap

«Ufak gözleri, tek gözlü gecekonduşunun pencere gözleri gibi donuk, kirliydi. Kulübesinin damından dünyaya, insanlara nasıl bakarsa, fer-siz gözleriyle de öyle bakıyordu: Ürkek, kuşku-lu, tasalı...»

— Patrona göre işçi, sapı silik adamdır abi. Hepimiz baldırıçıplak, hepimiz birer serseri... Bize ekmek, iş vermezse, sanki, gebeririz açlık-tan...»

Az gelişmişliğin ekonomik kurallar nedeniy-le az topraklı, yarıcı, topraksız ırgatların ağaya bağlı kalışı yüzyıllarca sürüp gitmiş, bu alışkan-lık şehir proletaryasında da aynı zihniyeti yü-rütmek istemiş, sosyal haklardan sözedilmesi tüm yasaklanmıştır. Bu sebeple işçi ağaya, pat-rona muhtaç olmazsa açlıktan ölür düşüncesi de-vam etmiştir. Dünya koşulları ekonomik kurallar-ının zorlaması, işçi ve namuslu aydınların mü-cadelesi, iktidarlara işçi haklarını vermek zorun-luğunu duyurmuş, toplu sözleşme, sigorta ve grev hakları alınmıştır. İlk ağızda sendikalar ku-rulmuş, amatör liderler yönetimi ele almıştı. Su uyur, karşısındaki uyumaz deyimiyle bu defa iş-veren sarı sendikalar kurdurmuş, başlarına da SARI İT'leri getirmiştir. Zamanla sarı sendikalar-ın hayaneti anlaşılmalı, işçiler temsilcilerini ola-naksız bulmuş ve sarı olmayan sendikalar kur-muşlardır. Bu kez işveren sendikanın tümünü de-ğil, başlarındaki liderleri satınalmış onları SARI İT yapmıştır. Reşat Enis'in bu romanında işçinin bir taraftan işverenle, diğer taraftan bu SARI İT'lerle mücadele yollarını, bu mücadele içinde eli nasırlı namuslu insanların sendika başkanı o-labileceğini (Cumhur Ünal gibi) emekçilerin ye-tişebileceğini gönül ferahlığı ile görebiliyoruz. Eser bir sendikanın başlangıcından sonuna kadar geçen bütün grev mücadelelerini, toplu sözleş-meleri, lokavtları safha safha önümüze sermek-tedir.

Bu işkollarında çalışan herkes inanmıştır ki, topluca direnilirse, savundukları haklar erinde ge-cinde muhakkak alınacaktır. «Grev ne kadar sü-recek, Allah bilir diyorlardı; belki bir ay, belki iki ay.. Kayıp vereceğiz aramızdan belki... Har-cana harcana kurtulacağız, başka çıkar yol yok ARKADAŞLAR...»

Fabrikanın tüm emekçileri grev başındadır. Herkes bilinçli olarak görevini yapıyor. İnandik-ları davanın huzuru içinde: «Fabrikanın önünde iki grev gözcüsü dolaşıyordu. İkisi de, omuzla-rından tutturulmuş önlü-arkalı bez yaftalarıyla, kış sabahlarının aydınlığında, cankurtaran simidi geçirmiş insanlara benziyordu. Bin yüz işçinin ekmeğini, canını koruyorlardı. Gözcülerden biri genç, sarışın bir kadın, öbürü ise kırmızısız dudaklarıyla, allıksız suratıyla oldukça güzel bir kız..» Burada greve katılıp da grevi istemiyen tek fert yok..» İrtibat komitesi çadırının önünde siyah takkeli ihtiyar. Torununun yerine tutacak nöbeti. Onun torunu 13 yaşında parmak kadar bir kız.. Bu fabrikada işçi. (— Ben kütük oldum, diyor ihtiyar. O körpeçik bir fidan... Ayaza, yağmura dayanamaz.) Torununu gözcü yapmayı düşünmedik ki dede Bunca erkek dururken. Di-renmiş ihtiyar. Bakmışlar ki onlar da dirense, kırılacak adam.. Soluk bir ceket vardı sırtında.. Telâları fırlamış, omuzları söküç bir ceket... A-yaklarında çamurlu lâstikler...» Grevçiler arasın-da uzun boylu birisi var. Boyu gibi boynu da uzun. Miyop gözündeki kalın gözlük camları, oto-

mobil farlarına benziyordu .Yüz gram helvayı yi-yemiyor, tahta çantaya saklıyor, akşamları çadı-ra gelen oğlu ile gizlice evine gönderiyor. Bir akşam baba oğulun konuşmaları duyulur. Çocuk gözleri yaşlı yaşlı direnir :

— Kuru ekmekle sen doymazsın ki baba! Hiç olmazsa helvanın yarısını kendine alakoy-san.

Baba yalan söyler :

— Kim demiş katıksız kalıyorum diye.. Az sonra sendikanın cibi bir kazan kuru fasulya ge-tirecek .Etlı, yağlı, kırmızı biberli fasulya.. Ka-şıklayacağız ha babam, ağzına lâyık..

Boğazın iliklere işliyen katı soğuğu içinde kuru ekmekle grev başından ayrılmayan işçiler, savunmalarını sürdürürken, sendika ağaları, yani SARI İT'ler keyif çatarlar: «Amerikan viskonsülü-nün konuk salonunda verdiği kokteyl partide sen-dika başkanlarından ve yöneticilerinden birçoğu vardı. Kokteyl, Amerikan iş federasyonunun çağrısı üzerine, Amerika sanayi şehirlerini dola-şan 7 sendika başkanının yurda dönüşü dolay-sıyla veriliyordu. Birkaç işçi mahallesini aydın-latacak değerinde kristal avizenin altındaki sofr-a, göz kamaştırıcıydı. Kartvizitindeki adına «Sendi-katör» lük takan genç sendika başkanı, bir ay sü-ren gezisini ballandıra ballandıra anlatıyor bir köşede.. Elinde viski dolu bardak.. Başkanın ko-nuşmaları, striptizli bir bar artisti gibi gittikçe açıklıklaşıyor.. Bir striptizci önce nasıl robu-nu, sonra kombinezonunu ve daha sonra sütye-nini ve en sonunda da kilotunu çıkarıp şallak mallak kalırsa.. Bir Amerikan yosmasıyla geçirdiği geceyi anlatmaktadır genç sendikater... Ha-fiften söz şakaları, elle sarkıntılıklar, çimdikler, yatak âlemi..» Ve öbür tarafta diz boyudur işç-i-nin sefaleti. Grevci işçinin 25 mumluk ampulün güç aydınlatdığı basık odada ince bir döseğe ka-panan karısı çocuğunun ölüsü üstünde titremek-tedir.

Ve Amerikan viskonsülünün konuk salonun-da gülmeler, eğlenmeler arasında grevdeki işç-i-lerin satılmış liderleri, yani SARI İT'ler muhab-betlerine devam ederler :

— What are you telling about Merri, So?

Viskonsül, elinde viski bardağıyla yanların-daydı. Sendika başkanı 32 rekât namaz kılmış müslümanlar kadar yorgun, salınarak ayağa kalk-tı, oturduğu halıdan.. Amerika görmüş sendika-tör, viskonsülünün tercümanına soruyordu :

— Ne söylüyor?

— Diyor ki Mr., incelemelerinden çok fay-dalandığınızı pırl pırl gözlerinden anlıyorum.. Amerika'dan, Türk işçisine, Türk sendikasına, Türkiye'ye kim bilir neler getirdiniz...

— Gâvur nereden duymuş, araba getirdiği-mizi?

Amerika görmüş liderler bulanık gözlerle birbirlerini sözüyor, birbirine soruyordu :

— Benim televizyon getirmiş olduğumu da duymuş olmalı..

— Çamaşır makinamı da hangi casus yu-murtladı bu gâvura?

SARI İT'leri,, çamaşır makinaları ve otomo-billeriyle başbaşa bırakalım. Grev devam ediyor. Grev irtibat komitesi çadırı.. Kumanya dağıtan kamyonun önünde iki işçi kuyruğu.. Fabrika çev-resinde karda yağmurda dolaşıp kuş uçurmayan grevci kızlar. «Ölürüm de arkadaşlarımın hakkı-

nı çiğnetmem» diye kendini kamyonun altına a-tıp çiğnenen işçi kadın... Patronun bütün bu di-renmelerine rağmen haklar alınır, alınır ama pat-ron kendi çıkarına çalışan İş Kanunu boşlukla-rından gene faydalanmasını bilir. Bunun için sen-dikal mücadelenin yetmeyeceğini işçilerin bilinç-lenip iktidara gelerek kendi haklarını kanunlaş-tırmalarını da şart olduğu işçiler tarafından da anlaşılmalıdır. Namuslu sendika lideri Cumhur Ünal : «Var gücümüzle işçiyi eğitmeye çalışaca-ğız.. Bilinçsiz bir toplum olmaktan kurtaracağız işçiyi.. Sokak politikacılarının, yalnız kendi çı-karlarını düşünen partizanların oyununa gelmeye-cek bir toplum yaratacağız. İşte sendikaların işi. Ben sendikalıyım, sendikalı kalacağım.. Göre-vim, işçiyi örgütlemek ve onu eğitmek..»

Romanda eski toplum savunucuları da unu-tulmamış, onların çektikleri zulümler, işkence-ler dile gelmiştir: «Silsüpür genç yaşında öldü dedi yaşlı işçi. Silsüpür kötü yaşantısı, yoksul-luk silip süpürdü delikanlı yaşında.. Silsüpürün ve bizim yaşadığımız devirde grev lâfını ağzımı-za alabiliyor muyduk? diyenlerimizi tıkıyorlardı deliğe, sürüm sürüm süründürüyorlardı. Karşıma geçip «GREV» den söz edenleri, patrona atıp tu-tanları gördükçe aklıma silsüpür gelir. Tek çiğer-li Yunus'u anlatmak isterim onlara. Canını verip arkadaşlarını ele vermeyen Yusuf, bilinmeyen bir kahraman!..»

Reşat Enis, 1944 yılında TOPRAK KOKU-SU romanını yazdığı zaman Halk Partisinin en korkunç, en azgın devirleriydi. Bütün bu teh-likelere, teröre aldırmanın namuslu aydın ki-şiliğini göstermiş, edebiyat dışı kalan Anado-lunun topraksız köylüsünü, ırgatların çilelerini, ağanın zulmünü dile getirmiş ve kimsenin do-kunmaya cesaret edemediği problemi kitabına konu yapmıştır. Yaşar Kemal, Orhan Kemal ve Kemal Tahir'lere öncülük etmiş, onlara yol aç-mıştır.

SARI İT romanıyla da maalesef henüz hiç bir yazarımızın el sürmediği belki de sürmeye cesaret edemediği topluca mücadele etme şu-urunu vermektedir. Onda kişiler umutsuz, ka-ramsar, gözüyaşlı değil ortak mücadelenin gü-cü-kuvveti içinde yumruk olmuş, erimiş, kay-naşmış bir potanın toplum insanlarıdır. Gözleri hep beraber aydınlıkta, ve beraber savunmanın umudu içinde gülmektedir. Evet, hep beraber.

Reşat Enis masa başında oturup yazmamış eserini. Sıvamış paçaları, girmiş grevin içine, onlarla gülmüş, onlarla ağlamış. Bize hâdisele-ri günü gününe değil, saati saatine vermiş... O-nun romanı şu günlerimizde bütün toplumcula-rın, hele işçilerimizin muhakkak okuması gerek-li olan bir yapıttır. Ve daha doğrusu emekç-i-lerin bir ders kitabıdır. Reşat Enis'i bu başa-rılı ve faydalı eserden dolayı kutlarken ken-disi hakkında söylenen bir-iki cümleyi buraya koymakla yetinıyoruz:

TOPRAK KOKUSU; Steinbeck'in Gazap Üzümleri romanından daha güçlü bir eser.

Halide Edip

DESPOT, Eser dünya çapındadır.

Halide Edip

AFRODİT BUHURDANINDA BİR KADIN; Türk edebiyatının temel taşı.

(Nâzım Hikmet)

Kommer olaylarının düşündürdükleri

Şevki AKŞİT

6. FİLO OLAYLARINA KISA BİR BAKIŞ

Geçen yıl 6. Filo'nun Boğaza demirlemesiyle Gençliğin gösterdiği tepkiye karşılık, Polis, Teknik Üniversite Talebe Yurdunu basmış, bir gencimiz hayatını, iki gencimiz de gözlerini kaybetmişti.

Kimlerdi bu gencimizi öldüren?

Kimlerdi bu gençlerimizin gözlerini oyan?

Suçluların saptanması yolunda olsun cezalandırılması yolunda olsun ilgili makamlar kollarını bile kırıp atmamış, saldırıya uğrayan talebeleri tutuklamakla yetinmişlerdi.

Olaylar sırasında ölen ve gözleri oyulan bizim gençler değil de Amerikan Denizcileri olsaydı, ilgili makamlar aynı vurdumduymazlığı gösterir miydi dersiniz? Biz bu soruya olumlu bir cevap veremeyeceğiz. Amerikan Denizcilerinin cici elbiselerine boya sıkdığı diye böylesine hunharlık edenlerin o zaman ejderha kesilecekleri besbelliydi.

Ama boya sıkanlar ya da üç beş vatandaşımızın ölümüne sebep olanlar Amerikan Denizcileri olsaydı, ilgili makamların tepkisi ne olacaktı? Bu sorunun cevabını benzeri olaylara dayanarak hepimiz biliriz: Suçun, görev başında işlenip işlenmediğinin saptanması için Denizciler Amerikan Makamlarına teslim edilecek ve mesele bitmiş olacaktı. Evet, Amerikan emperyalizmiyle olan ilişkilerimizde millî haysiyetimizin iktidar tarafından cömertçe harcadığını öz deneylerimizle yeteri kadar görmüş bulunuyoruz.

Yöneticiler o günkü tutumuyla demek istemişti ki: 6. Filo Denizcilerinin kadınlarımızla, kızlarımızla oynamalarında bizce bir sakınca yoktur. Bundan böyle siz de buna göz yummazsanız yandığınızın resmidir. Hele onların cici elbiselerine boya sıkmağa filan kalkışırsanız kimvurduya gittiniz demektir. Ya da gözleriniz oyulur alimallah.

Ama 6. Filo ile ilgili Gençlik hareketlerinin daha sonra birden kitlevî bir nitelik kazanması ve halkımızdan geniş destek bulması gözönünde tutulduğunda, iktidarın bu yıldırma teşebbüslerinden beklediğinin tam tersi sonucu aldığı da tartışma götürmezdi.

O günlerdeki bunalım içinde, Gençliği Orduyla karşı karşıya bırakmak manevraları da yine ters bir sonuç verince, iktidar bir yandan yatıştırma taktiğini uygularken, bir yandan toplum polisi kadrolarını kabartmış, bir yandan da gayri resmî karşı devrimci kuvvetlerin organizasyonuna ortam hazırlamış ve bir takım tertiplere girişmişti. Esnaf dernekleri, komando eğitimleri, siyasî amaçlarla düzenlenmiş sabah namazları, bir yığın dini politikaya âlet eden saldırılar, Konuşmaları, İzmir'deki bomba olayı ilh.

KARŞI DEVRİMCİ ÖRGÜTLER

Gayri resmî karşı devrimci örgütlerin ne oranda iktidar, ne oranda CIA tarafından ya da her ikisi tarafından desteklendiğini kesin olarak ortaya koymak güçse de, bu örgütlerin yaptıkları saldırıların zaman ve mekânını izlemek, bizlere yeteri kadar ipucu vermektedir. Amerikan emperyalizmi doğrudan doğruya karşıya alınmamak şartıyla A.P.'nin eleştirilmesi hatta ona karşı toplu gösteriler tertiplenmesi bu karşı - devrimci kuruluşları kıskırtmaz ama, petrolümüzün millileştirilmesi, NATO'dan çıkma, Amerikan generallerinin Ordumuzun komuta mevkiilerinden uzaklaştırılması, 6. Filo'nun ziyaretlerini protesto gibi emperyalizmin çıkarlarını doğrudan doğruya karşıya alan hareketler söz

konusu olduğunda, bu karşı devrimci örgütlerde, nasırlarına basılmışçasına, bir telâştır başlar. Artık dağınık halde bulunan devrimci örgütler, saldırılara hazırlanmalı demektir.

KOMMER OLAYLARI

Kommer'in gelişyle başlayan olaylara, siyasî irticain emperyalizmle kurmuş olduğu böylesine bir ilişki açısından bakıldığında çatışmaların ana nedeni daha kolay anlaşılır. Hele Komandoların tam bu sıralarda devrimci kuruluşlara karşı, saldırıya geçip ortalığı kırıp dökmelelerini raslantı olarak düşünmemiz için fazla safdil olmamız gerekir. Amaçları ani baskınlarla, devrimci kuruluşlar içinde çöküntüler yaratıp, anti emperyalist hareketlerin kitlevî bir nitelik kazanmasını, önlemektir. Elebaşlarının bile yakalanıp cezalandırılmaması yukarıdaki görüşümü zü doğrulayan bir başka kanıttır. Polis olsun savcı olsun, satılık basın, radyolarımız, Rektör elele vermişler habersiz misafirin arabası için bir yandan ağıt çekiyorlar bir yandan, acılarını unutmak için olacak, öğrenci avına çıkıyorlar.

Yalnız bizim gençlik değil, Amerikan gençliği de emperyalizme karşı çıkmakta ve onun ne menem şey olduğunu anlamaya başlamaktadır, 180 Bin Amerikan askerinin Vietnam'da emperyalizmin saldırılarına âlet olmaktan vazgeçip, saldırganları kaderleriyle başbaşa bırakması, bu anlayışın en tipik kanıtıdır. Hele Amerika'lı zenci gençlik diken üzerindedir. Son ayaklanmaların da az mı arabayı, az mı gökdeleni ateşe verdilerdi... Emperyalist düzenin, sırf renkleri siyah olduğu için, zencilere karşı köle muamelesi yapması da her geçen gün biraz daha güçleşmektedir.

Şayet öğrencilerimiz Kommer'e alkış tutsalardı, yani milyonlarca Vietnam'lı yetimin kanına girmiş bu CIA casusuna alkış tutsalardı, kanımızca asıl o zaman en büyük suçu işlemiş olacaktı. Asıl o zaman çocukluğunu düşman çizmesi altında bırakmamak için, istiklâl için cömertçe kan döken şehitlerimizin şerefli tarihini lekelemiş olacaktı.

Bir avuç işbirlikçinin her yaptığını, vatansever gençlikten de beklemek boşunadır. Vatan satıcılığı ile vatanseverliğin, vatan ortada kaldığı süreçte, birbirleriyle çatışması kadar doğal ne olabilir.

Ayrıca, ulaştırma ve haberleşme tekniğinin böylesine geliştiği bir dünyada, diğer ülkelerdeki olayların gençliğimizi etkilemesi de doğaldır. Hele uzun yıllardır süren bir millî kurtuluş savaşı söz konusuysa, hele bu savaş uzun yıllardır yurdumuzda çöreklenen Amerikan emperyalistlerine karşı verilmekteyse gençliğin dış olaylardan etkilenmesi bir başka önem kazanacaktır kuşkusuz. Haberler ne kadar Amerikan kaynaklı olursa olsun, gençlik kahraman Vietnam halkına büyük bir hayranlık duymakta, onlara gıpta etmektedir. Örneğin, Amerikan tankının arkasına bağlanmış yerlerde sürüklenen Vietnamlı bir vatanseverin resmine baktığında Kommer ve işbirlikçileri keyiflendiren dört köşe olabilirler. Aynı iğrenç memnuniyeti bizim çocuklardan da istemeye ne hakları var. Çocuklarımızın, aynı resimle karşılaştıklarında yüreklerinin cız etmesine nasıl engel olurlar. Dev bombardıman uçaklarının, Vietnamı harabeye çeviren akınlarını duydukça Kommer ve işbirlikçileri aynı memnuniyeti göserecekler, çocuklarımız da aynı acıyı duyacaklar ve saldırganlara karşı kinlerini bileyeceklerdir. Hele napalm bombalarıyla tanınmaz hale sokulmuş Vietnamlıların resimlerini gördüklerinde... Ama Vietnam kurtuluş ordusu her genel taarruza kalkışta gençlerimizin sevincine diyecek yoktur. Her bombardıman uçağının düşürüldüğü haberi Kommer ve işbirlikçilerini ne kadar meyus eder se bizim gençlerin morallerine o kadar güç katabilir.

Örneğin, Orta Doğu Teknik Üniversitesini Vietnamdaki sivil halkı silip süpürmekle görevli

CIA casusu Kommer yerine onlara karşı dövüşmüş olan Vietnamlı kahramanların bir temsilcisi ziyaret etmiş olsaydı, Türk gencinin misafirperverliği o zaman bütün ayrıntılarıyla ortaya çıkacaktı. O kahramanın yaralarını mı sarmazlardı, yüzünden gözünden mi öpmezlerdi, «bayraklar ve şarkılarla» eller üzerinde mi taşımazlardı. Çocuklarımızı saygılı olunuz beyler!..

SAHİCİ MİSAFİR — MASKELİ MİSAFİR

Gençlikten Amerikalı misafirlere karşı saygılı olunması isteniyor. Ama gençlik farkındadır ki, Kommer uzun yıllardır, aziz vatanımızda topuyla, tüfeğiyle uçakları, füzeleleriyle, asker ve sivil uzmanları, barış gönüllüleri, CIA'sıyla üslenmiş Amerikalı misafirlerin temsilcisidir.

Hiç bu kadar uzun misafirlik olur mu beyler! Böylesine içli-dışlı, böylesine kalabalık, milyonlarca metrekare toprağımıza yerleşmiş misafirlik olur mu beyler!

Gençlik kavramıştır ki, bu misafirlikten işbirlikçiler bir tarafa işçi sınıfımızın olsun, köy ve şehir emekçilerimizin olsun, orta hallimizin olsun, askerimizin, sivilimizin olsun en ufak bir çıkarı yoktur. Tersine bu Amerikan misafirliği yurdumuzun dünyanın en yoksul ülkelerinden biri olarak kalmasının ana nedenidir. Yeraltı servetlerimizin, başta Amerikan kumpanyaları tarafından, yağma edilmesinin ana nedenidir. Gençlik kavramıştır ki, bu misafirlik aziz vatanın her an haritadan silinmesini A.B.D.'nin insiyatifine bırakan bir misafirliktir. Ve biliyorlar ki, bağımsızlığımızı tanımaz hale sokan ve bazıları milletten gizlenen askerî-politik antlaşmalar, ekonomik antlaşmalar ve bu konuda yapılan bilimsel incelemeler bu misafirliğin gerçek yüzünü bütün çıplaklığıyla yansıtmaktadır.

Sözün kısası bizim gençlik sahibici misafirle evsahibinin yerine göz dikmiş maskeli misafiri öz deneyleriyle bilmektedir. Hele kaz gelen yerden tavuk esirgemeyen ve yalnızca verdiği tavuğun lâfını eden misafirleri daha iyi bilmektedir.

Gençlik emperyalistlerin olsun, yerli işbirlikçilerin olsun takkelerini düşürüp kellerini geniş halk kitlelerine gösterebildiği oranda onların geniş desteğini alacak ve «Tam Bağımsız Gerçekten Demokratik Türkiye için Ulusal Güç Birliği» ne daha da önemli bir katkıda bulunmuş olacaktır. Siyasî irticain telâhi bundandır.

Onlar telâşlanadursunlar, biz buna bütün içtenlikle inanıyoruz. Mustafa Kemal'in istiklâl mücadelemizin başına geçirilip emperyalistlerin aziz vatanımızdan kovulması raslantı değildir. Sömürge halklarına ışık tutan kurtuluş bayrağını bu millet yeniden yükseltmenin yolunu bulacaktır kuşkusuz.

BİR BAŞKA GÜNAH

Büyük elçi Kommer'in temsil ettiği emperyalist sistem dünya çapında ele alınır sa sorun biraz daha açıklık kazanacaktır. Şöyle ki, Amerikan emperyalizminin misafirliğine, Vietnam'da olduğu gibi karşı çıkan ülkeler çoğaldığında, iş bir başka türlü sarpa saracaktır. Onlar misafirliklerinin sürüp gitmesi için direnecekler elbette. İtişmeli - kakışmalı, toplu - tüfekli de olsa, bombardımanlı, napalmı, zehirli - gazlı da olsa bu misafirliklerine son vermek zorunda kalacaklardır çaresiz. Ve onlar misafirlikten vaz geçip evlerine döndüklerinde Amerikayı bir başka Amerika bulacaklardır. Emperyalizmden arınma, kan içmeyi aklından geçirmeyen, geri kalmış ülkeleri sövmeyi kötü bir hatıra olarak unutmaya çalışan bir Amerikayı.

Amerikan emperyalizminin bütün dünyadaki misafirliğine son verildiği anda emperyalizm de sistem olarak Amerikadaki misafirliğine son verecektir. Emperyalist sistemin sürüp gitmesinde onu misafir olarak alıkoyan ülkelerin de günahı az değildir hani. Devrimci gençlik bunun da bilincindedir ve bu günahı işlemekte kararlı görünmektedir. Gençliğe saygılı olalım.

Çatırdayan Savaş Mekanizması

Saldırgan Amerikan emperyalizmine karşı dünya halklarının mücadelesinin muhasebesini yaparken, Amerikan halkının en bilinçli çevrelerinin çetin şartlar altında yürüttükleri mücadeleyi de göz önünde tutmak gerekir. Geçen yıl içinde Amerikan toplumunun tarihinde eş görülmedik olaylara tanık olduk. Başta yirmi milyon aşan Amerika zencileri olmak üzere, Amerikan işçileri, Amerikan öğrencileri de insanlığın bir numaralı düşmanı Amerikan tekeli kapitalistler sınıfına karşı savaşçı düşman kalenin içlerine kadar götürdüler.

Amerikan beyazlarının faşist terörüne karşı zenci direnmesi geçen Nisan ayında en şiddetli ve yoğun bir savaş niteliğine büründü. On gün içinde, silahlı mücadele dahil, çeşitli şekiller alan bu direnme 170 Amerikan şehir ve kasabasına yayıldı. Başkent Vaşington'da bile silahlı çatışmalar ve yangınlar günlerce sürdü. Geçen yaz, Cleveland'da ve başka Amerikan şehirlerinde yer alan zenci direnme hareketleri Nisan ayındakilerden geri kalmadı.

Buna paralel olarak, işçilerin grev hareketlerinde de şimdiye kadar Amerikan toplumunda pek rastlanılmayan siyasal nitelikte grevler arttı. Geçen yıl, taksit şoförleri, çöpçüler, havagazi, elektrik ve telgraf işçileri, kömür ve bakır madencileri, deniz işçileri, yükleme ve boşaltma işçileri, bir kısmı siyasal nitelikte olan grevlere giriştiler. Özellikle zenci işçiler şu anda yoğun bir örgütlenme çabası içindedirler ve tekeli kapitalistlerin işçileri aldatmak ve mücadelelerini baltalamak amacıyla kurdukları sarı sendikalara, kendi öz meslek örgütleriyle karşı çıkma yolundadırlar.

Bütün bunlardan başka, son zamanlarda Amerikan tarihinde ilk defa görülen bir başka şeye de tanık olduk: Yüzlerce yüksek öğrenim kurumunda öğrenciler ırk ayırımına karşı Vietnam'daki emperyalist saldırıya karşı ve çürümüş bir eğitim sistemine karşı savaşa çıktılar. Yüzbinlerce öğrenci grevlere, gösterilere katıldı ve bunlar birçok şehirlerde hayatı felce uğrattılar.

Amerikan öğrencileri, Cumhurbaşkanlığı seçimi aldatmasına karşı da çıktılar. Tekelci kapitalistlerin hoşlarına gitmeyen ılımlı liberal bir Robert Kennedy'nin siyasal suikaste uğratılmasından sonra, Amerikan halkının Nixon-Humphrey arasında seçim yapma olup bittisi karşısında bırakılması oyununun içyüzünü açığa vurduklar ve seçim günü olan 5 Kasım'da Amerikan halkını bu seçim aldatmacasını yutmamaya ve seçimleri boykot etmeye çağırarak büyük şehirlerin sokaklarını dolaştılar. Böyle bir şey de Amerikan tarihinde ilk defa görülmekteydi.

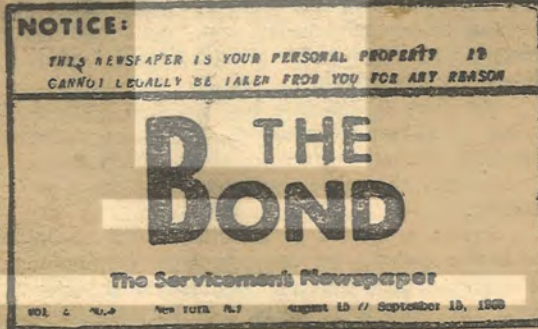
Ama bütün bunların hepsinden daha önemlisi olan, Amerikan saldırısının en güvenilir aracı sayılan Amerikan Silahlı Kuvvetlerindeki çözülmedir. Amerikan emperyalizminin savaş makinasındaki çatlaklar, her geçen gün geniş yarıklar hâlini almaktadır.

Tutarı üç buçuk milyon olan Amerikan ordusunun yüzde yetmişini gönüllü askerler teşkil

eder. Geri kalan yüzde otuzu mecburi askerlik kanunu gereğince silâh altına alınmıştır. Vietnam'da Amerikalıların uğradığı büyük kayıplar sonucunda, son olarak askerlik yaşı indirilmiş ve 17 yaşındaki çocuklar bile gönüllü asker olarak orduya alınmaya başlanmıştır. Vietnam'da savaşta ölen ve yaralananlardan başka, çıldırınlar, intihar edenler, saldırı savaşını tasvip etmiyerek savaşmamakta direnenler, ya da düpedüz ordudan kaçanlar, pek büyük bir sayıya ulaşmaktadır. Amerikan ordusunda şu anda 182.000 (yüzsekseniki bin) kişi kaçak durumdadır. Bunlar resmen asker kaçağı ilân edilmişlerse de, gizlendikleri yer belli değildir. Amerikan ordusunda askerlik hizmetine çağrılıp da gitmeyenlerin sayısı çiğ gibi büyümektedir. Bunlardan 20.000 tanesi son aylar içinde Kanada'ya sığınmışlardır. Ama asıl büyük çoğunluk ABD içindedir ve gizli yaşamaktadır.

Vietnam'da Amerikan saldırısını bilinçli olarak suçlayıp Vietnam'da cepheden firar edenlerden birkaçını da Kanada'da barındırmaktadır. Bunlardan hâlen yüzelli kişi Fransa'ya iltica etmiş, beşyüz kişi de İsveç'e sığınmıştır. Almanya'da gizlenenlerin sayısı üçyüzü aşkındır.

Amerikan ordusundan bilinçli olarak kaçanlar, batı ülkelerinde yer yer gazeteler çıkarmakta, yoğun yayın ve örgütlenme eyleminde bulunmaktadır. Paris'te çıkan «Askerin Gazetesi» diye çevirebileceğimiz GI's ACT gazetesinin

ACT

Yukarıda Avrupada Amerikan erlerine hitaben yayımlanan gazetelerden ikisinin başlık kupürlerini görüyorsunuz. Bu yayımlar Amerikan erlerini Vietnam Savaşına karşı direnmeğe çağırır.

resmi adresi ünlü yazar Jean Paul Sartre'in adresidir. Berlin'de çıkan WHERE IT'S AT gazetesi, Almanya'daki askerî birlikler arasında geniş şekilde dağıtılmaktadır. Newyork'da yayınlanan THE BOND — Askerin gazetesi, dört sayfalık, geniş bir muhabir kadrosu bulunan bir yayın organıdır. Nerede Amerikan askerleri bir direnme hareketine girişse, THE BOND'ın muhabiri yerden birercesine ortaya çıkmakta ve gazetesi adına askerlerle mülakat yaparak, onların dertlerini kamuoyuna iletmektedir.

Bertrand Russell'in başında bulunduğu «Yüzler Komitesi» adındaki barışçı örgüt, HARBE KARŞI DİRENENLER ENTERNASYONALİ adındaki örgütlerle birlikte yayınladığı bildirimlerle Avrupa'daki Amerikan ordusu askerlerini Amerikan emperyalizminin saldırı politikasına karşı direnmeye çağırılmaktadır. Bu iki örgütün dağıttığı bir bildirimde Amerikan erine şartlarına göre uygulayacağı şu hareket tarzını öğütlemektedir:

1 — Vietnam'da Amerikan saldırısına karşı olduğunu üst mercilere, Başkan Johnson'a, senatörlere vb. dilekçe yazarak bildir.

2 — Kışlalarda protesto gösterilerinde bulun, ya da çevrende yapılan gösterilere katıl.

3 — Sembolik anlamda kışlalara terket, ya da buna benzer bir gösteri eyleminde bulun.

4 — Tek olarak, ya da grup halinde Amerikan ordusundan firar et. Bilesin ki, böyle bir davranışın çok ağır sonuçları olabilir ve uzun süre düşünmeden böyle bir harekete hafiflikle girişmeni senden istemiyoruz. Ama bunu da düşünmelisin. Bu gibi davranışlar, savaş aleyhtarı harekete güç kazandırabilir. Sonunun ne olacağını

5 — Bilinçli savaş aleyhtarı olduğunu resmen kaydettir. Bilesin ki, Amerikan kanunları gereğince bunu yapmaya hakkın vardır. Ve ordudaki şahıslar bile, direndikleri takdirde kanun gereğince ordu dışına çıkarılırlar. En az üçyüz kişi saldırı savaşını desteklemelerine vicdanları izin vermediği için Amerikan ordusundan terhis edilmiştir.

Ayrıca, Amerikan ordusu mensuplarının kurduğu The Servicemens Union adındaki sendika, askerlerin bir meslek örgütü olarak ve Pentagonu patron sayarak yoğun örgütendirme faaliyetine girişmiş bulunmaktadır. Bu sendikanın eğitimi de Vietnam'daki Amerikan saldırısına karşıdır.

Bütün bunlar Amerikan savaş mekanizmasının çatırdamakta olduğunu kanıtladığıdır. Ama elbette ki bundan aşırı iyimser sonuçlara varmak yanlış olur. Canavar yara almıştır; ve yaralı canavar, canavarların en yırtıcısıdır. Amerikan emperyalizminin saldırı politikasının ağırlık merkezinin yenilgiye uğradığı güney Asya'dan Orta Doğu'ya, bizim de yaşadığımız bu bölgeye kaymış olması, CIA ajanlarının ülkemizdeki tahrikleri vb. aşırı iyimserliğin hiç de gerekli olmadığını göstermeye yeter.

TÜRK SOLU: Haftalık Gazete • Sahibi: Şerif Tekben • Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Bora Gözen • İdare Yeri, Yazışma ve Abone Adresi: Babiâli Cad. No. 29 İstanbul, Telefon: 27 39 61 • Ankara Temsilciliği: Ahmet Say, Yüksel Caddesi Bayındır Sokak No. 43/A • Dizgi Tertip: ÖZ—GÖR Matbaası, Basıldığı yer: Talât Matbaası

İstanbul Dağıtımı: Fuat Büte, Ankara Caddesi No. 34, Tel: 27 89 49 • Ankara Dağıtımı: Ankara Umum Gazete Bayileri Kooperatifi • Ege Bölgesi Dağıtımı: Orhan Özışışman, İzmir • Yıllık Abonesi: Yurt içi 40 TL., Avrupa uçak: 80 TL., Amerika uçak: 170 TL., • İlan: Santimi 20 TL., Yayın İlanları yüzde elli (% 50) indirimlidir.